

„Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” - Phare program, Visszaút 2004-2006. projekt

Tartós munkanélküliek komplex munkaerőpiaci reintegrációjának modellje

„Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” - Phare program, Visszaút 2004-2006. projekt

Tartós munkanélküliek komplex munkaerőpiaci
reintegrációjának modellje

Szerkesztette

Dr. Nagyné Varga Ilona - Erdődi-Mező Noémi

Szolnok, 2006

A kiadvány megjelenését az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatta.

A kötet a Phare HU 0305-03-01-0004 Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen „VISSZAÚT 2004-2006.” projekt keretében jelent meg.

Szerkesztette: Dr. Nagyné Varga Ilona, Erdődi-Mező Noémi

Borítóterv: Balogh Ferenc

ISBN 963 87077 3 9

Felelős kiadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megye Esély Szociális Közalapítványa Regionális Szellemi Forrásközpont
5000 Szolnok, Kossuth u. 2.

A kiadásért felel: Dr. Nagyné Varga Ilona igazgató

Technikai szerkesztő: Szabó Beáta

Tipográfia, tördelés: Fotogruppe Kiadó Kft.
Nyomás, kötés: Fotogruppe Kiadó Kft.

Cégvezető: Kardos Tamás

Példányszám: 250 db

Tartalomjegyzék

AJÁNLÁS
BEVEZETŐ
A PROJEKT MONITORÁNAK ÖSSZEGZŐ VÉLEMÉNYE.....
I. PROJEKTÖSSZEFOGLALÓ.....
A konzorciumi partnerség tagjai
II. PROJEKTMENEDZSMENT
II.1 A projektmenedzsment feladatai
II.2 A projekt pénzügyi tapasztalatai
III. A KULCSFELADATOK FUNKCIÓI ÉS A MEGVALÓSÍTÁS SAJÁTOSSÁGAI
III.1 Szakmai fejlesztések
A mentorképzés tapasztalatai
A mentorképzésről
III.2 A célcsoport toborzása és kiválasztása
A célcsoport toborzásának tapasztalatai
Kiválasztás
III.3 A célcsoport foglalkoztatásának javítása és munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítése érdekében tervezett szolgáltatások.....
A mentorok feladatai és tapasztalatai a projektben
A projekt hatása a mentoráltakra és a munkahelyi kollektívára.....
A jogi tanácsadó értékelése
Az életmódtréningről.....
III.4 A célcsoport képzése
Az egészségügyi tárgyak oktatásának kihívásai.....
Pszichológia oktatás a szociális szakképzésben.....
A motivációs-orientációs tréning összefoglalása
III.5 A célcsoport foglalkoztatása
IV. RÉSZLETEK A PROGRAMÉRTÉKELŐ KONFERENCIÁN ILLETVE A ZÁRÓ KONZORCIUMI MUNKAMEGBESZÉLÉSEN ELHANGZOTTAKBÓL
IV.1 A partnerek hozzászólásai.....
IV.2 A program kedvezményezettjeinek hozzászólásai

AJÁNLÁS

A közgyűlés alelnöke megnyitja a program II. munkakonferenciáját

Az Esély Szociális Közalapítvány Regionális Forrásközpont megalakulása óta - az alapítói célokkal összhangban - jelentős szerepet vállal a helyi szociálpolitikai innovációk elindításában. Programjaik és szolgáltatásaik tervezésében, megvalósításában adekvát szükségletekre alapoznak, korszerű szakmai, módszertani elveket követnek, a partnerség a sokoldalú együttműködés szerves része gyakorlati munkájuknak. A VISSZAÚT 2004-2006. pályázati program lehetőséget biztosított az előző években a munkaerő-piaci, illetve a szolgáltatásfejlesztési projekteken szerzett tapasztalataik alkalmazására és továbbfejlesztésére, továbbá a meglévő szakmai kapcsolataik továbbépítésére.

Jász-Nagykun-Szolnok megye önkormányzata többféle formában - természetben, irodai helyiségek biztosításával, illetve a saját erő egy részének vállalásával - támogatta a projekt megvalósítását. Megyénk 5 térségének 13 települését érintette a projekt, 11 szociális szolgáltatást nyújtó intézmény szakemberei szereztek sokoldalú szakmai tapasztalatot a megvalósításban. Több intézmény és szakmai munkatárs első alkalommal volt részese ESZA típusú projektnek és volt lehetősége arra, hogy gyakorlatot szerezzen tartós munkanélküliek re-integrációjában. Új szemlélettel, ismeretekkel gazdagodtak, szakmai készségeik fejlődtek.

Többször elmondjuk, tapasztaljuk, hogy egy projekt megvalósítása kemény munka és tanulás. Így volt ez ebben a programban is. A közös tanulási folyamat "főszereplői" a kedvezményezettek voltak, s bár valamennyi közreműködő szakembert az a cél vezérelt, hogy 53 tartós munkanélküli embernek segítséget nyújtson a nyílt munkaerőpiacra történő visszatéréshez, az ő motivációjuk, kitartásuk, szorgalmuk nélkül ez a program sikertelen lett volna.

A pályázati program - "Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen" és a projekt címe - Visszaút 2004-2006. - hűen tükrözi a programban megélt élményt: a visszaút küzdelmes...ugyanakkor gazdag és mély emberi és szakmai tapasztalatokat nyújtó igazi vállalkozás, amelynek eredményeit látva elégedettek lehetünk.

Gratulálok a kedvezményezetteknek a sikeres bizonyítványukhoz, a munkateljesítményükhöz, a megvalósításban közreműködő valamennyi szakembernek a programban nyújtott eredményükhöz!

Ajánlom a kiadványt mindazoknak, akik a társadalmi kirekesztődés ellen tenni készek, akár úgy, hogy saját sorsukon változtatni akarnak és ehhez segítséget kérnek, akár úgy, hogy szaktudásukat e cél érdekében mozgósítják és az eredményességhez partnerekre van szükségük.

Bár a terjedelmi korlátok miatt a szerzőknek nem volt lehetőségük a program részletes, elemző bemutatásra, bízom abban, az olvasók haszonnal forgatják a kiadványt.

Tokajiné Demecs Katalin
Jász-Nagykun-Szolnok megye Közgyűlésének Alelnöke

BEVEZETŐ¹

Kiss Imre

szakértő, Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Szolgáltató Kht.

Küzdelem. Egy szó és mennyi mindent jelent. Ezt tesszük, amikor valamit nagyon akarunk és akkor is, amikor valamit nagyon nem...

Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen. Egy program címe, mely tisztán kifejezi a célját is. Ebben a programban egyszerre küzdünk a tartós munkanélküliség ellen és az érintettek elsődleges munkaerő-piacra jutásáért. Pontosabban fogalmazva lehetőséget teremtettünk a pályázati felhívással a leendő Kedvezményezetteknek, hogy az általuk tervezett programban küzdjenek az említett célokért, amely nem könnyű. Küzdelmes. Igen, küzdelmes minden résztvevőnek: a programba bevont tartós munkanélkülieknek, a pályázat megvalósítóinak és a lebonyolításban résztvevő különböző szervezeteknek is, hiszen ehhez hasonló program már volt, de ilyen volumenű nem.

A program hosszas előkészítés után "nyerte el" végső formáját. Az előkészítő munkacsoport a hazai munkanélküliségi adatokat, az előrejelzéseket figyelembe véve alapvetően két foglalkoztatási program tapasztalatait használta fel.

A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium lassan 10 éve minden évben meghirdeti a Közmunkaprogramot. Ebben a támogatott foglalkoztatási formában nagy létszámban kell munkanélküli személyeket foglalkoztatni határozott ideig. A tapasztalatok szerint főként a hátrányos helyzetű térségekben, településeken ez az egyetlen foglalkoztatási lehetőség. A közmunkaprogram ösztönözte a kistérségek településeit, hogy a megvalósítás során fogjanak össze, valamint olyan élömunika igényes feladatokat tervezzenek, amelyet más forrás hiányában nem tudnak elvégezni. Így került sor többek között az infrastruktúra állagmegóvására, középületek felújítására.

A másik tapasztalatszerző program a PHARE HU0008-03 "Halmozottan hátrányos helyzetű lakosságcsoporthoz foglalkoztathatósága és tartós foglalkoztatása". Ebben a programban a fiatalok, a romák és a fogyatékkal élők munkaerő-piacra való jutásának az elősegítése a cél. A tervezés során már nagy figyelmet fordítottak arra a tényre, hogy a programba bevont munkanélküli személyek a program segítségével tartós munkahelyet szerezzenek, ezért nagy hangsúlyt kapott a piacképes szakmák feltérképezése és a szakképzés megszervezése. Nem volt kötelező, de a kedvezményezettek a megvalósítás során felismerték: tartós sikereket csak akkor érhetnek el, ha a bevont személyeknek különböző motivációs és mentális támogatásokat nyújtanak.

A pozitívumokat felhasználva a "Küzdelem" programban olyan komplex programot hirdettünk meg, amely viszonylag magas létszámú (50 fő) foglalkoztatás mellett nagy hangsúlyt fektet a programba bevont tartós munkanélküli személyek egyéni fejlesztésére is, hiszen a fő cél nem csupán az időszakos foglalkoztatás, hanem az elsődleges munkaerő-piacra történő (re)integrálás, ezen túlmutatóan a tartós munkahely megszerzésének az elősegítése.

A célkitűzések közül ki kell emelni a képzés fontosságát, melyet a foglalkoztatáshoz szervesen kapcsolódva kell megtervezni, ezáltal a munkahely gyakorlati helyszínként is

¹ Másodközlés. Megjelent: „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen – Phare program – HU2002/000-315.01.04”. c. kiadványban. Kiadó: ESZA Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Szolgáltató Kht. Felelős kiadó: Dr. Tátrai Ferenc, ügyvezető igazgató.

funkcionál. Fontos elem továbbá a személyre szabott szociális szolgáltatások biztosítása minden programban alkalmazott személynél. A mentori szolgáltatások, motivációs tréningek, csoportfoglalkozások pozitív fogadtatása hozzájárul az önbizalom növekedéséhez, ezáltal az önálló álláskereséshez is.

A program céljai között szerepel, hogy hátrányos helyzetű kistérségekben valósuljon meg, ezért figyelembe vettük, hogy az ott élő nők elhelyezkedési esélyei minimálisak, valamint a romák aránya felül reprezentált.

A fentieket figyelembe véve két komponenst hirdettünk meg:

- Szociális: a települések szociális ellátórendszerének fejlesztése, mely a nők elhelyezkedési esélyeit is növeli.
- Roma: romák életkörülményeinek javítása, foglalkoztatásuk elősegítése.

A "Küzdelem" az egyik legutolsó Phare program, de az említett két komponens tervezése során az Európai Szociális Alap elvárásai, valamint az Európai Uniónak a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandumában megfogalmazott alapelveket is beépítettük, mint például a kirekesztődés elleni küzdelem, a foglalkoztatottság javítása, a képzés fontossága, a területi hátrányok csökkentése és a diszkrimináció elleni küzdelem.

Külön említést érdemel a partnerség fontossága, hiszen ezt a pályázatot széleskörű konzorcium létrehozásával kell megvalósítani. A megfelelő partnerek kiválasztása és az együttműködés biztosítása egyaránt fontos a program sikere szempontjából, de alapja lehet a későbbi sikeres együttműködésnek is. Kiemelt szerepet tulajdonít a program a Cigány Kisebbségi Önkormányzatoknak és a roma civil szervezeteknek. Az eddigi deklarált együttműködésen túlmutatóan ebben a programban a formális kapcsolatokat kiegészítve konkrét feladatokat látnak el a megvalósítás során: kiválasztásban való közreműködés, belső monitoring, vélemény-nyilvánítás.

A program alapvető célja, hogy a bevont munkanélküli személyek elhelyezkedjenek az elsődleges munkaerő-piacon - nem feltétlenül a pályázónál, illetve partnereinél - ezért a megvalósításban érintett szervezeteknek folyamatosan kapcsolatot kell tartani a térségben található foglalkoztatókkal.

Mint az eddigiékből kitűnik, valóban "küzdelmes" program, hiszen a komplexitásából adódóan újfajta feladatok elé állítja mind a kedvezményezetteket, mind a partnereket. Azok a tapasztalatok, az a tudás, amelyet a megvalósítás során szereznek mindenképpen előnyt jelentenek a későbbiekben, mind a pályázatoknál, mind a végrehajtásnál, de ennek ára van: meg kell küzdeniük az adminisztráció terhével, a fluktuáció veszélyével, a járatlan út minden buktatójával. Elsőnek lenni jó dolog és egyben nehéz is. Küzdelmes...

Összességében elmondható, hogy a "Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen" című Phare program összetett segítséget kíván nyújtani a tartós munkanélkülieknek az elhelyezkedéshez, amely a menedzsmenttől is innovatív gondolkodást kíván meg.

A programnak már vannak apróbb részsikerei, de a pozitívumok csak később fognak egyértelművé válni. Az ahhoz vezető út viszont küzdelmes...

A PROJEKT MONITORÁNAK ÖSSZEGZŐ VÉLEMÉNYE

Takács Péter Tamás

Kai Consulting Kft., Észak-Alföldi monitoring tanácsadó

A Jász-Nagykun-Szolnok Megye Esély Szociális Közalapítványa Regionális Szellemi Forrásközpont által megvalósított **Visszaút 2004-2006. projekt egyik legfontosabb alapköve a kiegészítő szolgáltatások.** A kiegészítő szolgáltatások közül ki kell emelnünk a mentori tevékenységet. A mentorok szakmai felkészítése, a célcsoporttal folytatott tevékenysége, és a célcsoport reintegrációjára történő hatása alapján a konzorciumot vezető Forrásközpont által megvalósított „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” pályázati projekt mindenképpen követendő példa lehet a későbbiekben, szociális területen megvalósítandó projektek számára. A kiegészítő szolgáltatások segítségével olyan képességeket és készségeket fejlesztett a projekt, amely nélkül a célcsoport tagok nem képesek beilleszkedni a munkaerőpiacra. A kiegészítő szolgáltatások nélkül a megvalósítás csupán képzéssel kiegészített foglalkoztatási program volna, amelyre sajnos több példát is láthattunk e pályázati rendszer más kedvezményezettjeinél. **A képzés és a kiegészítő szolgáltatások ilyen magas színvonalú megvalósítását nem tapasztaltam más projekteknél.**

Az elvégzett magas színvonalú szakmai tevékenység alapján javaslom, hogy a projekt mintaként szolgáljon a későbbiekben hasonló tevékenységet vállaló projektek számára. A „Küzdelem” program három alappillérenek (foglalkoztatás, képzés, kiegészítő szolgáltatások) összehangolt teljesítése és annak célcsoportra gyakorolt hatása az általam monitorozott projektek közül az Esély Közalapítvány által megvalósított projektben teljesedett ki igazán.

Zárókonferencia – elnöki asztal

Kiss Imre, Köves Alexandra, Dr. Nagyné Varga Ilona, Takács Péter

I. PROJEKTÖSSZEFOGLALÓ

Dr. Nagyné Varga Ilona

szociálpolitikus, a projekt igazgatója

Erdődi-Mező Noémi

szociális munkás, a projekt vezetője

A program bemutatása elsősorban a pályázati felhívás alapján kidolgozott projektleírást követi, mely megfelel az ESZA kiírásában foglalt általános elvárásoknak is.

Előzmények

A Szolnokon tevékenykedő non-profit szervezetet - JNSZ Megye Esély Szociális Közalapítványa - a nyolcvanas évek végén hozta létre a Megyei Önkormányzat, melynek céljai között szerepelt a munkanélküliséggel kapcsolatos problémák enyhítése is.

A szervezet megalakulása óta számos, a munkanélküliek speciális csoportjai (nők, pályakezdők, fogyatékossgal élők, halmozottan hátrányos helyzetűek stb.) számára hosszabb-rövidebb távon foglalkoztatási lehetőséget biztosító programot valósított meg.

A projekt megvalósítási helyszíne:

Az Észak-alföldi régió², Jász-Nagykun-Szolnok megye 5 statisztikai kistérségének 13 települése, illetve Tiszaug.

A projekt teljes költségvetése: 929.883,96 EUR

Ebből a saját erő: 109.883,96 EUR

A saját erőt biztosították: a partnerszervezetek, illetve a partnerintézmények fenntartói.

A projekt céljai:

Jász-Nagykun-Szolnok megye 5 térségnek 13 településén (és Bács-Kiskun megye 1 településén) élő tartós munkanélküliek komplex munkaerő-piaci reintegrációjának és tartós foglalkoztatásának elősegítése a helyi szociális szolgáltatások kapacitásbővítésével, valamint a szolgáltatások minőségének javításával.

A projekt célcsoportja:

A projekt által érintett településeken állandó lakhellyel rendelkező aktív korú, tartós munkanélküli státuszú, a munkaerőpiacra visszatérni kívánó 53 fő.

A régiós helyzet bemutatása³:

Jász-Nagykun-Szolnok megye az ország keleti felében található, az Észak-alföldi régióhoz tartozik. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a megye 78 településén 416 ezer fő él, mely az ország népességének 4,1 %-a.

² Az egyik partnerszervezet, a „Szóke Tisza” Otthon Tiszaugon működik, mely település 2000 óta Bács-Kiskun megyéhez tartozik, mely a Dél-alföldi régió része, azonban az intézmény fenntartója – korábbi közigazgatási besorolás miatt - a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat.

³ A helyzetelemzés – a pályázati terv készítésének szakaszában – 2004 első félévében készült.

A megye gazdaságában az utóbbi két évben dinamikusabb volt a fejlődés, de a világgazdasági dekonjunktúra hatása és az exportorientált cégek nehezebb helyzetbe kerülése érezhető volt. A megyében az 1 főre jutó GDP az országos átlag kétharmadának felel meg, mellyel még mindig az elmaradott térségekhez tartozik. A 91/2001.(VI.15.) Kormányrendelet szerint a megye hat statisztikai kistérségből öt társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott.

A megye lassabban fejlődő térségeiben, különösen a munkahely-hiányos és magas munkanélküliségű településeken még jelenleg is fontos szerepe van a „másodlagos” munkaerőpiacnak, azoknak a közjellegetű (közhasznú, közcélú, közmunka) munkáknak, amelyeket az önkormányzatok szerveznek. A tartósan munka nélkül lévők, a hátrányos helyzetű rétegek számára ezek a lehetőségek jelentik a munka világába történő visszatérés esélyét és átmenetileg a megélhetést is.

A foglalkoztatottak száma a megyében 2004 első negyedévében 144 ezer fő között mozgott, mely a 2003 évi átlagléttszámnál alacsonyabb. 2004 júniusában a regisztrált munkanélküliek száma 17 471 fő volt, mely az elmúlt év azonos időszakához képest közel 2000 fővel emelkedett. Az érintettek közül minden ötödik személy 1 évnél hosszabb ideje volt állás nélkül, 180 napnál hosszabb ideje regisztráltak aránya közelíti az 50%-ot megyei szinten. A projektben érintett települések többségén ez az arány a megyei átlagnál magasabb.

A tartós munkanélküliség részben a munkahelyek hiányával, részben pedig a munkanélküliek iskolázottsági, szakképzettségi jellemzőivel függ össze. A népszámlálás adatai szerint nem csökken a megye hagyományos iskolázottsági elmaradása. A megfelelő korúak százalékában a lakosság nem egészen 86%-a végezte el az általános iskola 8. osztályát, ami a megyék között az ötödik legkedvezőtlenebb arány. A középiskolát végzettek aránya alapján a megye hátulról a 6. helyen áll.

A projekt célterülete⁴:

A megye 5 térségének 13 települése:

- Jászberényi kistérség: Jánoshida, Jászsalsószentgyörgy
- Karcagi kistérség: Kenderes-Bánhalma
- Kunszentmártoni kistérség: Öcsöd
- Szolnoki kistérség: Szászberek, Tiszajenő, Tószeg, Újszász, Zagyvarékas
- Tiszafüredi kistérség: Nagyiván, Tiszabura-Pusztataskony, Tiszaörs, Tiszaszentimre + Tiszaug.

A projektben érintett térségek közül kettő az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium kistérségi szociális felzárkóztató programjának célterülete (Kunszentmártoni, Tiszafüredi). A szociális felzárkóztató programban – mely tervezésében a Forrásközpont is közreműködött - 2002 év végén készített helyzetfeltárás alapján a következőkben összegezhettük a társadalmi, munkaerőpiaci sajátosságokat:

Tiszamenti rész-kistérség (A Tiszafüredi kistérség 10 települése)

Elmaradottsággal küzdő, falusias jellegű terület, ahol a korábbi mezőgazdasági dominancia és iparpolitika a gazdasági paradigmaváltás után magas munkanélküliséghez, elvándorláshoz, deviáns viselkedések erősödéséhez vezetett.

⁴ A célrégió bemutatása a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Munkaügyi Központ statisztikai és Jász-Nagykun-Szolnok megye szociális szolgáltatástervezési koncepciója (2002.), valamint a Kistérségi Szociális Felzárkóztató Program Jász-Nagykun-Szolnok Megye c. program felhasználásával készült.

A térség lakóinak foglalkoztatását évtizedeken át a településen lévő mezőgazdasági tsz-ek, állami gazdaságok, erdőgazdaságok és mezőgazdasági gépjárműállományok biztosították. A kilencvenes évek előtt nagyszámú, elsősorban szakképzetlen munkaerőt foglalkoztattak az elektromos piacon tevékenykedő állami vállalatok, viszont a kilencvenes években már szakképzett munkaerőre volt és van szükség, így a korábbi dolgozók munka nélkül maradtak. A kilencvenes évek munkahelyteremtő beruházásai között található varrodákat, mely jelenleg Tiszaörsön is működik bedolgozói rendszerben. A foglalkoztatás alacsony, a térség lakosságának mindössze egynegyede aktív kereső, a munkanélküliséget enyhítik a közmunkaprogramok és a közhasznú foglalkoztatás. A munkanélküliek körében domináns a maximum 8 általános végzettség. A térség roma lakosságának nagy többsége halmozottan hátrányos helyzetű.

Tiszazugi rész-kistérség (A Kunszentmártoni kistérség 7 települése)

A térség mind a megyei átlagnál, mind a szomszédos térségeknél fejletlenebb. Jelentős agrár-munkanélküliséggel küzd; enyhítő megoldást jelentenek a közhasznú munkák és a közmunkaprogramok. A térségben a szegénységhez vezető kockázati tényezők közül jellemző többek között a tartós munkanélküliség és a szakképzettség hiánya. A térség munkanélküli rátája meghaladja a megyei átlagot, a dolgozók többsége a környező városokban talál munkát, jelentős az ingázók száma. A fő és több esetben az egyetlen foglalkoztató az önkormányzat, mely újabb munkalehetőségek teremtésével igyekszik megoldani a problémát. A lakosság mindössze egyharmada aktív kereső, nagy a minimálbérért dolgozók száma.

A célcsoport sajátosságai:

Az érintett településeken élő munkanélküliek sajátos csoportját alkotják a tartós munkanélküliek és a rendszeres szociális segélyből élők. Az önkormányzatok és munkaügyi kirendeltségek napi tapasztalata, hogy az aktuálisan érvényes álláshelyek rendre nem érhetőek el számukra, a korlátozott számú nyílt munkaerőpiaci követelményeknek nem képesek megfelelni. A szakképzetleneknek bár van/lehet munkatapasztalata, de ez nem jelent előnyt a munkaszerzésben, mert ezek olyan típusú segéd- vagy betanított munkához kapcsolódó gyakorlati munkatevékenységek voltak, melyek az átalakuló piacgazdasági munkaszervezetekben értéktelenek. Akik rendelkeznek szakképzettséggel, szintén kiszorultak a munkaerőpiacról, mert az adott településen működő ipari üzem vagy mezőgazdasági szervezet (tsz) megszűnt, illetve az új munkaszervezetekben a több évvel ezelőtt szerzett tudás és készség a változó körülmények között érvényét veszti. Alacsony iskolázottságuk miatt a vállalkozás, illetve a kisvállalkozás indítása sem jelenthetett/jelent alternatívát, emellett az életkörülményeikből, iskolázottsági szintjükéből fakadó alacsony érdekérvényesítő képesség is csökkenti esélyeiket a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre.

Az érintett településeken az utóbbi években a családok jelentős részénél a kétkeresős családmódel a munkahelyek elvesztése miatt tarthatatlanná vált. A megélhetés forrása minimális és ingatag lett, hiszen a családi bevételeket kizárólagosan a szociális transzferek jelentették/jelentik. Az érintett települések önkormányzatai (vagy térségi települési társulásai) folyamatosan éltek a tartós munkanélküliek közhasznú, közcélú foglalkoztatásának, illetve a közmunkaprogramok szervezésének lehetőségével. Ezzel a tartós, alacsony képzettségű munkanélküliek aktiválását elősegítették, ugyanakkor e munkanélküli rétegben jelentős azoknak a száma, akik kevésbé voltak képesek megőrizni fizikai és mentális stabilitásukat, viszont egy pozitív jövőkép, új szakma megszerzésének esélye és a stabil munkalehetőség - a határozott idejű foglalkoztatás - még mozgósíthatja meglévő erőforrásaikat. Ezen erőforrások felismerése, a motivációs bázis erősítése hozzájárulhat ahhoz, hogy megváltozzon hozzáállásuk a rendszeres munkához, vállalkozzanak a képzési programban való részvételre és együttműködjenek az egyéni fejlődésüket segítő szakemberekkel.

A projektmegvalósítás módszertana:

A program kidolgozásának alapja a pályázati kiírásban rögzített kritériumrendszer, illetve a saját hasonló projektben szerzett tapasztalataink. Ezek közül a legfontosabbak:

- A halmozottan hátrányos helyzetű, társadalmi és gazdasági értelemben elmaradott településeken élő aktív korú, tartós munkanélküliek, illetve a rendszeres szociális segélyből élők számára tervezett munkaerőpiaci re-integrációs folyamat csak rendszerszemléletű megközelítésben hozhat eredményt, melynek középpontjában az egyén van. A tervezett tevékenységek és szolgáltatások egymásra épülnek, a projektbe bevont személyek sajátos helyzetére és a folyamatban változó szükségleteire építenek. A projekt előkészítő szakaszában a célcsoportra irányuló tevékenységben elsősorban a korrekt tájékoztatás, a munkaerőpiacra történő visszatérés motivációjának megerősítése és a képzésre és foglalkoztatásra történő felkészítés a domináns tevékenység. Majd fokozatosan belépnek az egyre magasabb követelményt jelentő tevékenységelemek: részvétel képzési programban és a munkaköri feladatok ellátása. E követelmények teljesítéséhez intenzív és folyamatos segítségnyújtás biztosítása egyrészt a közvetlen környezetében elérhető mentori szolgáltatással, másrészt a képzés keretében a személyközpontú tanulásirányítással, továbbá a projekt kulcsfeladataiban részletezett szolgáltatásrendszerrel, melynek alapvető szervező elve, hogy a személyes és a csoportos támogató programelemek és az ezekben alkalmazott módszerek a teljes projektfolyamatot végigkísérik.

A szolgáltatásokat nyújtó szakemberek interprofesszionális teamben dolgoznak. Az interprofesszionális munka különféle szakemberek együttműködését, egymás kompetenciájának ismeretét és elismerését, illetve az egyenrangú, összehangolt munkavégzést feltételezi. Az interprofesszionalitás mint szemlélet és módszer érvényesül valamennyi projekttevékenységben.

A térségi és megyei alapon szerveződő partnerségi együttműködés mind szervezeti, mind szakmai garanciája a sikeres megvalósításnak, mert:

- A partnerek által, az adott projekttevékenységen meghatározott témában tevékenykedő intézmények széles spektruma jelenik meg a projektben.
- A projektben együttműködők - mind a szervezetek, mind az általuk delegált szakemberek – jelentős tapasztalattal rendelkeznek az általuk vállalt területeken, s a régióban (többben az országban is) magas szakmai presztízzsel rendelkeznek.
- Valamennyi partnerrel az elmúlt években – ugyan eltérő rendszerességgel, de folyamatos – hatékony munkakapcsolatot alakult ki.

Várt eredmények:

A megvalósítás során a konzorciumi partnerekkel a szervezeti és szakmai kapcsolatok fejlődnek, a szakmai fejlesztések nyomán új módszereket, eljárásokat dolgoznak ki és alkalmaznak a programban közreműködő szakemberek.

A célcsoportot képező munkanélküliekből legalább 180 fő toborzása és 92 fő bevonása a kiválasztásba, legalább 53 fő megfelelően motivált személy kiválasztása a programba, melyből legfeljebb 37 fő 18 hónapig 1.320 órás OKJ-s szociális gondozó és ápoló képzésben részesül, legalább 28 fő sikeres vizsgát tesz, valamint legfeljebb 10 fő 210 órás betanító képzésben részesül, min. 8 fő sikeres vizsgát tesz.

A projekt keretében legfeljebb 53 fő tartós munkanélküli 18 hónapig tartós foglalkoztatása, és legalább 28 fő további legalább 18 hónapig tartó továbbfoglalkoztatása valósul meg.

A tartós munkanélküliek bevonásával 10 szociális szolgáltatást nyújtó intézmény és 1 szociális szolgáltatást nyújtó non-profit szervezet személyi, tárgyi és szakmai feltételei továbbfejlődnek. A projektbe bevont 13 településen csökken a rendszeres szociális segélyből

élő személyek száma és aránya. A projektben résztvevő 13 településen erősödik a helyi társadalmi kohézió.

A projekt konkrét célkitűzései:

▪ Projektmenedzsment:

Projektmenedzsment felállítása (projektigazgató, projektvezető, pénzügyi- és gazdasági vezető, könyvelő, könyvvizsgáló és projektasszisztens alkalmazása) hatékony működtetésének folyamatos biztosítása.

▪ Szakmai fejlesztések:

A projektben közreműködő szakmai munkatársak felkészítő programjainak megszervezése és szolgáltatásfejlesztés, melynek fókuszában a célcsoportra irányuló segítő munkát végzők szakmai kompetenciáinak erősítése áll.

▪ A célcsoport toborzása és kiválasztása:

A célcsoportot képező munkanélküliekből toborzás és kiválasztás a projekt céljai szerint. E feladatok megvalósításához az illetékes munkaügyi kirendeltségekkel együttműködésben a programban érintett településeken a célcsoport potenciális tagjainak elérése többszörös, korrekt tájékoztatása tájékoztató fórumok szervezésével.

▪ A célcsoport foglalkoztathatóságának javítása és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése érdekében tervezett szolgáltatások:

A projektben résztvevők foglalkoztathatóságának javítása és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése komplex, differenciált és személyközpontú szolgáltatásrendszer kialakítása és működtetése: fizikális-mentális és pszichés-szociális állapot felmérése, a változások követése, visszacsatolása. A foglalkoztatás teljes idejében folyamatos személyi mentori támogatás biztosítása, a mentorok utánkövetési szerepének biztosítása, a munka világába történő beilleszkedést segítő – a lemorzsolódást megelőző tréningek szervezése.

▪ A célcsoport képzése:

A célcsoport differenciált képzésének megszervezése.

Az előkészítő szakaszban a célcsoport valamennyi tagjának szakmai orientációs és felzárkóztató tréningek biztosítása.

A foglalkoztatással párhuzamosan 37 fő részére szociális gondozó és ápoló képzés, 10 fő részére a szakképesítést nem igénylő feladataik ellátásához betanító képzés biztosítása.

▪ A célcsoport foglalkoztatása:

53 fő 18 hónapig tartó teljes munkaidős ápolói-gondozói/gondozói munkakörben alapellátást nyújtó intézményben 7 fő; szakellátást nyújtó intézményben 30 fő; szociális kisegítői munkakörben alapellátást nyújtó intézményben 3 fő, szakellátást biztosító intézményben 3 fő; szociális kisegítői munkakörben a non-profit partnerszervezet által nyújtott szociális szolgáltatásban 10 fő.

A foglalkoztatást biztosító partnerintézményekben/szervezetben a foglalkoztatás tárgyi, személyi feltételeinek biztosítása, eszközbeszerzéssel hozzájárulás a foglalkoztatás és a szakmai munka tárgyi feltételeinek biztosításához.

A projekt megvalósítás módszertani jellemzőit és a folyamatosan szerzett tapasztalatokat III. kulcsfeladatok funkciói és a megvalósítás sajátosságai fejezetben foglaljuk össze.

A KONZORCIUMI PARTNERSÉG TAGJAI

A Konzorcium vezetője:

Jász-Nagykun-Szolnok Megye Esély Szociális Közalapítványa Regionális Szellemi Forrásközpont, Szolnok

A projekt partneri együttműködésben valósult meg.

PARTNERSZERVEZETEK:

- CONTACT MUNKAREHABILITÁCIÓS KHT, SZOLNOK
 - Varga Tamás, ügyvezető igazgató
 - Cím: 5000 Szolnok, Tószegi u. 43.
- SZENT JÓZSEF OTTHON, NAGYIVÁN
 - Labanczné Komlósi Jolán, igazgató
 - Cím: 5363 Nagyiván, Fő u. 67/a.
- GONDOZÁSI KÖZPONT, TISZAÖRS
 - Bodonné Gyöngy Erika, intézményvezető
 - Cím: 5362 Tiszaörs, Gyóni G. u. 36.
- ALAPSZOLGÁLTATÁSI KÖZPONT, ÖCSÖD
 - Fodor Lajosné, intézményvezető
 - Cím: 5451 Öcsöd, Hunyadi u. 57.
- SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT, TÓSZEG
 - Zombor Zoltánné, intézményvezető
 - Cím: 5091 Tószeg, Rákóczi u. 63.
- SZOCIÁLIS ÉS GAZDASÁGI INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓSÁGA, TISZASZENTIMRE
 - Kalmárné Nagy Erzsébet, igazgató
 - Cím: 5322 Tiszaszentimre, Kossuth u. 2.
- TISZAJENŐ KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERI HIVATAL, TISZAJENŐ
 - Fazekasné Kurucz Tünde, szociális előadó
 - Cím: 5094 Tiszajenő, Vasút u. 1..
- SZÓKE TISZA JNSZ MEGYEI FOGYATÉKOSOK OTTHONA, TISZAUG
 - Rontó Zsuzsanna, igazgató
 - Cím: 5473 Tiszaug, Ságvári u. 6.
- FENYVES OTTHON JNSZ MEGYEI FOGYATÉKOSOK OTTHONA, BÁNHALMA
 - Dr. Hanessné Dér Klára, igazgató
 - Cím: 5349 Bánhalma, Tanya 34.
- TÓPARTI OTTHON JNSZ MEGYEI FOGYATÉKOSOK OTTHONA ÉS REHABILITÁCIÓS INTÉZMÉNYE, PUSZTATASKONY
 - Nagyné Gulyás Anna, igazgató
 - Cím: 5235 Pusztataskony, Ságvári u. 1.
- KASTÉLY OTTHON PSZICHIÁTRIAI ÉS SZENVEDÉLYBETEGEK OTTHONA ÉS REHABILITÁCIÓS INTÉZMÉNYE, ÚJSZÁSZ.
 - Szalóki Miklós, igazgató
 - Cím: 5052 Újszász, Abonyi u. 1.

II. PROJEKTMENEDZSMENT

II. 1. A projektmenedzsment feladatai

Erdődi-Mező Noémi

szociális munkás, a projekt vezetője

A projektmenedzsment feladatok áthatották a projekt egészét. A projektvezető tevékenysége az egyes menedzsment feladatokon túl a program egészére kiterjedt.

Az előzetes tervekkel és a pályázati programmal összhangban a következő feladatok valósultak meg:

E tevékenység arra irányul, hogy a projekt megvalósítása zökkenőmentes legyen, valamint hosszútávon egy jól kiépített, szakmailag képzett, nagy tapasztalattal rendelkező projektmenedzsment, illetve partneri együttműködés alakuljon ki.

Általános feladatok

A projektmenedzsment feladata a projekt szakszerű, határidőre történő megvalósítása, a projekt sikeres működtetéséhez szükséges szakmai, infrastrukturális és humán erőforrás feltételek biztosítása, valamint a pénzügyi átláthatóság érdekében önálló bankszámla működtetése, és a partnerszervezetekkel, együttműködő szervezetekkel való hatékony együttműködés koordinálása.

Rendezvények szervezése

A konzorciumi munkamegbeszélés ütemezése. Meghívottak köre: projektmenedzsment, a konzorciumi partnerszervezetek és együttműködő szervezetek vezetői, az önkormányzati és az intézményi kapcsolattartók, kulcsfeladat-vezetők.

Konzorciumi munkamegbeszélést a teljes projektidőszakban három alkalommal tartottunk /az előkészítő szakasz 2. hetében, a megvalósítás félidejében és az utolsó hónap 2. hetében/.

A megbeszélések célja: tájékoztatás és konzultáció a projektidőszak aktuális feladatairól, az előrehaladás értékelése, problémaelemzés, összegző értékelés.

Tájékoztatási tevékenységek, a projekt külső kommunikációjának biztosítása

A célcsoport és a közvélemény tájékoztatása. Elsősorban a helyi médiában – megyei napilap, az érintett települések újságai, helyi rádiói és televíziója – jelent meg a projekt előrehaladásáról tájékoztató cikk, riport vagy televíziós ismertetés. Formája: a legalapvetőbb információkra építő sajtótájékoztató, nyilatkozat.

Szintén éltünk egyszerű kivitelű szórólap, hirdetési csomag, dosszié készítésével és terjesztésével a munkaügyi kirendeltségeken és az érintett települések önkormányzatainál, szociális intézményeikben, a toborzás időszakában.

A projekt teljes folyamatában valamint a lezárást követően is fontosnak tartjuk az eredmények terjesztését annak érdekében, hogy a projekt hatása és ez által a program megvalósítására fordított források hasznosulása a lehető legnagyobb legyen. Ez különösen fontos a program jellege és kitűzött célja miatt is és azért is, mert az EU -s források fogadása szakmai és módszertani kérdéseinek ismerete rendkívüli jelentőségű a partnerintézmények és a régióban működő más szervezetek számára is.

A konzorciumi partnerek együttműködésének bemutatása

Az együttműködés kereteit kialakítottuk és hatékonyan működtettük.

A projekt sikeres lebonyolítása - szakmai, infrastrukturális és humán erőforrás biztosítása érdekében a kapcsolattartásnak, információáramlásnak, tanácsadásnak napi szinten eleget tettünk.

Rendszeres elektronikus levelezést folytatunk a partnerszervezetekkel.

Információcserét, közös, minden partnerszervezetre kiterjedő szakmai és pénzügyi megbeszéléseket szerveztünk, aktív visszacsatolást tettünk lehetővé.

Az információ áramlása folyamatos volt a teljes program ideje alatt (módja: személyesen, telefonon, helyszínen, írásban, hivatalos levél formájában, elektronikus levél útján).

A projekt keretein/lehetőségein belül biztosítottuk az intézményvezetők önálló döntési jogát.

Kiemelt fontosságúnak tartottuk továbbá a partnerszervezetek közötti konzultációt, az együttgondolkodást és a hálózat folyamatos építését a projekt megvalósítása során felmerült nehézségek, problémák eredményes megoldása érdekében.

Az Európai Szociális Alap típusú projektek megvalósítása széleskörű, komplex szakértelmet igényelnek, ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szoros együttműködést mind a végrehajtásért felelős hazai szervezetekkel, mind a konzorciumi partnerekkel.

A folyamatos és közvetlen információcsere, valamint az időszaki feladatok, eredmények és tapasztalatok megbeszélése nagy segítséget jelentett a projektfeladatok ütemezhetőségében és a helyes gyakorlat kialakításában.

Összességében jó munkakapcsolatról számolhatunk be.

A pályázat megvalósítása rendkívül tanulságos volt minden szervezet és résztvevő szakember számára.

A program eredményeként azt is felsorakoztathatjuk, hogy a résztvevő szervezetek között az együttműködés kereteit kialakítottuk és a partnerség elvét alkalmazva azt megfelelően működtettük is.

Záró konzorciumi megbeszélés

Dr. Nagyné Varga Ilona projektigazgató, Erdődi-Mező Noémi projektvezető és a partnerszervezetek képviselői

II. 2. A projekt pénzügyi tapasztalatai

Dr. Feketéné Földi Katalin

közgazdász, a REGISZTER 2000. Kft ügyvezetője, a projekt pénzügyi és gazdasági vezetője

A program pénzügyi lebonyolítása során elsődleges szempont volt a költségvetés tartalmi elemeinek szem előtt tartása. A projekt teljes költségvetése 929.883,97 € volt, melyből a saját erő 109.883,97 €, a támogatás összege pedig 820.000 €. A költségvetés több mint 50 százalékát a célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatos költségek tették ki: a foglalkoztatás bérköltsége, a munkaruha és az étkezési hozzájárulás költségei, valamint a foglalkoztatás munkafeltételeinek kialakításához, fejlesztéséhez szükséges kísértékű eszközök, orvosi műszerek beszerzéséhez nyújtott támogatás. Jelentős költségtényező volt a célcsoport foglalkoztathatóságának javítására és munkaerőpiaci reintegrációjának segítésére, valamint képzésére fordított összeg, összesen 197 ezer €.

A projektmenedzsment, illetve a képzési program kulcsfeladatainak ellátásához, valamint a célcsoport foglalkoztatásához, a foglalkoztató intézmények szolgáltatási feltételeinek biztosításához tárgyi eszközök beszerzése vált szükségessé, melyre összesen 94 ezer € támogatást terveztünk. Ezek a beszerzések a program lezárásáig várhatóan teljes körűen megvalósíthatóak lesznek.

A projekt szabályszerű pénzügyi lebonyolításához rendkívül nagy segítséget nyújtott az ESZA Kht által rendelkezésünkre bocsátott pénzügyi eljárásrend, melynek előírásai a hatályos jogszabályok alapján készültek, bár egyes esetekben azokon túlmenően is tartalmaztak előírásokat, ezek azonban – belátjuk - a támogatás felhasználásának hiteles igazolása érdekében szükségesek.

A projektet terhelő gazdasági események bizonylataival történő elszámolásra szolgáló pénzügyi jelentéseket a Pályázati Információs Rendszeren (PIF) keresztül juttattuk el ellenőrzésre a szerződő hatósághoz. A rendszer jelentős előrelépést jelentett az előző évek PHARE programjaiban tapasztalt pénzügyi jelentésekhez képest.

Az elmúlt, közel két év tapasztalatait összegezve elmondhatjuk, hogy a projektet pozitív pénzügyi tapasztalatokkal zárjuk, remélve, hogy ezen tapasztalatainkat az elkövetkező programok során hasznosítani tudjuk.

Projekt költségvetés (euróban)	Igényelt támogatás		Készpénz hozzájárulás	Összesen
	Összeg	%		
Projektmenedzsment	85 482,54	10,49	0,00	85 482,54
Szakmai fejlesztések	20 508,74	2,52	7 629,16	28 137,90
Célcsoport toborzása és kiválasztása	7 059,84	0,87	7 871,76	14 931,60
A célcsoport foglalkoztathatóságának javítása és munkaerőpiaci reintegrációjának segítése	15 653,77	1,92	73 467,27	89 121,04
A célcsoport képzése (a képzések programok vagy modulok szerinti bontásban)	88 756,05	10,89	16 945,16	105 701,21
A célcsoport foglalkoztatása	485 380,09	59,58	2 823,48	488 203,57
Beruházások (felhalmozási típusú költségek)	94 366,59	11,58	0,00	94 366,59
Közvetett költségek	17 460,58	2,14	0,00	17 460,58
Mindösszesen	814 668,20	100	108 736,83	923 405,03
Százalékos arány a teljes költségvetésen belül		88,22	11,78	100

A projekt költségvetése

III. A KULCSFELADATOK FUNKCIÓI ÉS A MEGVALÓSÍTÁS SAJÁTOSSÁGAI

III.1. Szakmai fejlesztések

Baranyi Brigitta

szociálpedagógus, a projekt mentori konzultánsa

A szakmai fejlesztések kulcsfeladat végigkísérte az egész projekt folyamatát, így a kulcsfeladat vezető és a mentori konzultáns tevékenysége is az egész program idejére kiterjedt. A kulcsfeladat vezető a mentori konzultánssal együttműködve folyamatosan nyomon követte és segítette a mentorok munkáját. **A mentori konzultánsi feladat egy szakmai szolgáltatásfejlesztési elem. A konzultáns elsődleges célja a mentorok szakmai munkájának folyamatos segítése, problémaelemzés, megoldási alternatívák, elakadások kezelése, személyes szakmai nehézségek elemzése volt.**

A szakmai fejlesztések keretében a menedzsment és a partnerszervezetek képviselői és a projektszemélyzet szakmai kompetenciáinak fejlesztése érdekében szervezett programok:

Mentorok képzése

Általános cél volt a mentorok projektben való részvételének, szakmai ismereteinek, készségeinek és szakmai munkájuk hatékonyságának fejlesztése az alábbi területeken: problémafeltárás, - elemzés és megoldási javaslatok kidolgozása. A képzéshez kapcsolódó tematikát és szöveggyűjteményt a trénerek részletesen kidolgozták. A képzés két csoportban, két helyszínen (Szolnok, Bánhalma), kettős csoportvezetéssel, csoportonként 10 alkalommal zajlott.

Csoportos eset- és probléma-megbeszélés a mentoroknak

Cél volt, hogy a csoport segítséget adjon a mentornak, mint esetgazdának a problémák kreatív megoldásában, az esethez hasonló személyes érzelmeinek megértésében, kezelésében. Az esetmegbeszélés három csoportban, két helyszínen (Szolnok, Bánhalma), csoportonként 3 alkalommal zajlott. Az esetmegbeszéléseket a mentorok igényeihez igazodva, a felmerült problémák kapcsán szerveztük a projekt azon időszakában, amikor a mentorok nem jártak képzésre.

Workshop a projektmenedzsment szakmai munkatársainak

A szakmai műhely az új ismeretek elsajátítása mellett elsősorban a szakmai, módszertani eljárások megismertetésének és bevezetésének munkaformája volt. A szakmai műhely keretében lehetőség volt a gyakorlati tapasztalatok közös feldolgozására és a felmerült problémák megbeszélésére.

Munkakonferenciák

Célja a projektben közreműködő szakemberek tevékenységének összehangolása, a tapasztalatok megosztása, a folyamatos visszacsatolás és a belső értékelés működtetése volt. Munkamódszere: szakmai tanácskozás, mely a programban érintett valamennyi szakértő bevonásával történt.

A projektmegvalósítás kezdő, középső és záró szakaszában szerveztük a munkakonferenciákat, melynek témái az aktuális feladatok megbeszélése volt.

A mentorképzés tapasztalatai

Balázs Ágnes

pszichológus, családsegítő szolgálat vezetője, a mentorképzés tréner

A Visszaút 2004-2006. program minőségi jellegű változást, új utak keresését hozta a szociális biztonság rendszereiben, annak érdekében, hogy azok képesek legyenek megfelelően reagálni az új kihívásokra. A fejlődés és környezet kérdései együttesen oldhatók meg, ezért 11 partnerszervezettel, 7 együttműködő intézménnyel, 53 kedvezményezettel, 100 külső szakemberrel (munkaerőpiaci, képzési tanácsadó, jogász, életmód-tanácsadó orvos, pszichológus, szociális munkás, mentálhigiénés tanácsadó stb.) közösen történt a program megvalósítása. Elengedhetetlen volt a rendszerszemléletű gondolkodás, a személyre szabott fejlesztési programok elkészítése és folyamatkövetése.

Az adaptivitás és integrativitás összhangját és kölcsönhatását kívánta meg a rendszerektől a közös konkrét célok megvalósítása. Középpontjában minden esetben az egyén áll. A részprogramok felépítésében fontos szempont, hogy minden elemükben és egymásra épülésében a célcsoport személyes fejlődését segítsék. Ezekre a szempontokra építettük a képzést. Fontosnak tartottuk, hogy **a mentoráltak számára is átlátható, elfogadható értékelő rendszer készüljön**, ezért dolgoztuk ki részletesen az egyéni fejlesztési tervet, amelyben maguk a mentoráltak világosan megláthatták azokat a személyiségjegyeket, viselkedési területeket, melyek a személyiség erősségét képezik, illetve azokat a területeket, melyekben a mentoráltaknak fejlődniük kell.

A képzésben a mentoroknak több szinten kellett információt befogadniuk, hiszen munkájuk is több rendszerben történt. Egyrészt jelen van az egyén rendszere: a maga sajátos, tartós munkanélküliségből fakadó, pszichés, szociális, viselkedésbeli, kognitív rendszerével. Másrészt a projektszervezet a maga speciális elvárásaival. Harmadrészt a mentor a maga intézményébe való beágyazottságával, hierarchiában levő helyével, képzettségével, tapasztalataival. Negyedrészt jelen van a képzési szerv, hiszen ott vannak a mentoráltak, mint diákok, akiknek egy új szerepben kell megfelelniük. Továbbá a foglalkoztatási hely, a munkahely, a maga hierarchiájával, szervezeti és működési szabályaival és a maga informális hálózatával.

Ebben az együttműködésben a mentoroknak egyrészt a rendszerek közötti relációt kellett kezelni (metaszervezeti kihívások), másrészt a saját rendszerükön belül a mikroszervezeti kihívásokat. **Segítséget adtunk a mentoroknak, hogy a módszereket integrálni tudják a tevékenységükhöz a saját intézményeikről szerzett információk vetületében. Fontos volt számunkra, hogy a mentorszerepből fakadó konfliktusok felismerhetőek, leküzdhetőek legyenek.**

A mentorképzésről

Juhász Éva

személyügyi szakértő, a JNSZ Megyei Munkaügyi Központ szolgáltatási igazgatóhelyettese, a mentorképzés tréner

A kilencvenes években szemléletváltás következett be a társadalmi hátrányok megítélésében, a segítség céljában és formáiban. A munkaerőpiaci hátrányokkal küzdő csoportok esetében külön hangsúlyt kapott az egyéni foglalkoztathatóság javítása és a képzési lehetőségek szélesítése.

Az utóbbi években az is bebizonyosodott, hogy a legjobban működő eszközrendszer sem képes minden esetben a többszörös hátránnyal küzdő, az elsődleges munkaerőpiactól évek óta eltávolodott, vagy oda be sem került tartósan akadályozott munkaerő újrafoglalkoztatását megoldani. Ezért **egyre szélesebb körben terjed az a gyakorlat, hogy az egyedi elbánást igénylő munkaerők elhelyezkedése érdekében speciális segítő szolgálatok működtetését, vagy segítő szolgáltatások igénybevételét támogatják különböző projektek.**

Fenti gondolat érvényesülése mind a Phare, mind az ESZA forrásokból támogatott programoknak pozitív sajátossága, vagyis a hátrányos helyzetű személyek munkaerőpiacra való tartós visszajutása érdekében személyre szabott, egyéni fejlesztés megvalósítására nyújt lehetőséget. Ennek elterjedt módszere a mentori szolgáltatás, a mentorálás, mely a „Visszaút 2004-2006” című programban sajátos formában került megszervezésre: nem külső mentori szolgálat működött, hanem a programba bekapcsolódott foglalkoztatóknál kijelölt személyek feladata volt a célcsoportba tartozók támogatása.

A program keretében a mentorálás egy meghatározott ideig tartó folyamat volt, melynek alkalmazására a foglalkoztatás és utánkövetés időszakában került sor.

A mentorok tevékenysége kiterjedt a munkahelyi beilleszkedés segítésére, illetve az állásfeltárás, az elhelyezkedés és az utógondozás során szükséges támogatás nyújtására.

- A képzés során a felsorolt feladatokra próbáltuk a munkatársakat felkészíteni, a szükséges információkkal ellátni. A foglalkozásokon megismerték:
 - a segítő tevékenység célját, tartalmát
 - a kapcsolatrendszer építésének módjait
 - az ügyfelek motiválásának formáit
 - a személyi segítők legfontosabb személyiségi jegyeit
 - a mentori tevékenység etikai kérdéseit.
- **A mentorok munkájának részét képezte, hogy figyelemmel kísérjék a mentorált egyén fejlődését, értékeljék a kedvezményezett teljesítményét és ezt valamilyen formában adminisztrálják.** Ennek azonban nincs kialakult gyakorlata a szociális intézményekben, ezért a mentoroknak meg kellett ismerkedniük a **teljesítményértékelés** alapjaival, módszertanával, az alábbi kérdések mentén:
 - mit mérjünk? (személyiséget, eredményt, magatartást?)
 - milyen kritériumok legyenek? (egyéni vagy csoportos technikát alkalmazzuk?)
 - eldöntendő kérdések:
 - mikor, milyen gyakran értékeljünk?

- hogyan értékeljük? Melyik kommunikációs megoldás szolgálja legjobban az értékelőt, az értékelőt és a szervezeti célkitűzések teljesítését?

A célcsoport azon tagjai körében, akiknek továbbfoglalkoztatása a projektidőszakot követően a foglalkoztató intézményben nem valósult meg, a mentornak támogatnia kellett a kedvezményezettet a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedésben, motiválnia kellett az elsődleges munkaerőpiacon történő tartós munkavállalásra, munkahelyfeltárássra, ügyintézésre. Emiatt **indokolttá vált a munkaerőpiaci ismertek átadása a mentorok számára.**

Az elméleti ismeretek bővítése és szélesítése érdekében a résztvevők számára ismertetésre kerültek az Európai Unió foglalkoztatással kapcsolatos irányelvei és a Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv főbb elemei.

Helyzetképet kaptak az országos és megyei munkaerőpiaci keresleti-kínálati jellemzőkről. Megismerkedtek az Állami Foglalkoztatási Szolgálat intézményrendszerével, a foglalkoztatási érdekegyeztetés szervezeteivel. Áttekintésre kerültek a Munkaerőpiaci Alap bevételi forrásai, kiadási címei.

A mentorok munkájához kapcsolódott a munkanélküliek, az álláskeresők számára adható ellátási, illetve támogatási formák ismerete, így ez is része volt a képzési tematikának. A résztvevők megismerték a passzív ellátások igénybe vételének feltételeit, valamint az ún. aktív támogatási eszközök rendszerét és alkalmazásának főbb szabályait.

Külön érintettük a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű – alacsony iskolázottságú, tartósan munkanélküli – személyek számára adható, igénybe vehető speciális formákat, tekintettel arra, hogy a program célcsoportjában jelentős arányt képviseltek az ilyen jellemzőkkel rendelkező személyek.

A mentorképzésben részt vevők szöveggyűjtemény formájában megkapták a témához tartozó legfontosabb irodalmakból készült válogatást, mely a projekt lezárta után a napi munka során is hasznosítható. A mentorképzés kölcsönös és hasznos ismereteket, tapasztalatokat adott a képzésben résztvevőknek és a trénereknek egyaránt.

II. munkakonferencia – Balázs Ágnes és Juhász Éva trénernek beszélnek a mentorképzés tapasztalatairól

III.2. A célcsoport toborzása és kiválasztása

Rácz Viktória

közgazdász, a toborzás és kiválasztás kulcsfeladat vezetője

A pályázat egyik fontos mérföldköve volt a toborzás és kiválasztás a célcsoportot képező munkanélküliekből a projekt céljai szerint. E feladatok megvalósításához elengedhetetlen volt az együttműködés az illetékes munkaügyi kirendeltségekkel, a partnerintézményekkel, valamint a helyi önkormányzatokkal.

A célcsoport tájékoztatása, toborzása több csatornán keresztül történt:

- 1) A JNSZ Megyei Munkaügyi Központ illetékes kirendeltségeinek adatbázisának felhasználásával postai úton kiértécsítésre kerültek azok az emberek, akik a pályázati kiírásban szereplő feltételek alapján megfeleltek a célcsoport kritériumainak. Összesen 291 értesítő levelet postáztunk.
- 2) Megyei napilapban (*Új Néplap*) újsághirdetést jelentettünk meg.
- 3) 2005. január 10-13 között öt helyszínen tájékoztató fórumokat szerveztünk, melyeken összesen 111 fő vett részt.
- 4) Az érdeklődők hatékonyabb informálásának érdekében tájékoztató füzetet készítettünk.
- 5) A kedvezményezettek a főpályázó irodájában, valamint a kirendeltségeken személyesen és telefonon keresztül is információhoz juthattak a programmal kapcsolatban. Személyes tájékoztatást 105 fő vett igénybe, telefonon további 20 fő érdeklődött.

Modellértékűnek tartjuk, hogy a toborzás keretében az érdeklődőknek lehetőségük nyílt arra, hogy csoportos vagy egyéni formában meglátogathassák a programban foglalkoztatóként résztvevő intézményeket, és a gyakorlatban is meggyőződhetnek a felkínált munka körülményeiről, sajátosságairól.

A programba a jelentkezési lapját 133 fő adta be, akik mind részt vettek a kiválasztásban és közülük került ki a programban résztvevő 53 fő kedvezményezett. A kiválasztás a munkaügyi központ szakértői által kidolgozott tematika alapján történt. A kiválasztási folyamatban a szakemberek mellett hangsúlyos szerepet kaptak az intézményvezetők/leendő munkáltatók.

A célcsoport toborzásának tapasztalatai

Ádámné Holló Szilvia

munkavállalási tanácsadó, a Tiszafüredi Munkaügyi Kirendeltség képzési koordinátora, munkavállalási tanácsadója,

Hódi Sándorné

személyügyi gazdálkodó, a Tiszafüredi Munkaügyi Kirendeltség munkaerőpiaci közvetítője, kapcsolattartója, a toborzásban közreműködő szakemberek

A program célkitűzésének megfelelően az **érintett településeken a célcsoportot tájékoztattuk a program kínálta lehetőségekről**. Igyekeztünk, hogy minél szélesebb körben ismertessük meg a munkanélküliekkel a projektet.

A célcsoportba az érintett településeken állandó lakcímmel rendelkező aktív korú, tartós munkanélküliek tartoztak. Tartós munkanélkülinek minősül az a munkanélküli is, aki

- munkaviszonyban még nem állt,
- az elmúlt 3 évben munkaviszonyt létesített, de munkaviszonya esetenként a 3 hónapot, összesen a másfél évet nem haladta meg,
- az elmúlt három évben csak közmunka programban vagy közhasznú foglalkoztatásban vett részt,
- rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres keresetpótló pénzellátásban részesül, amelynek folyósítása meghatározott időszakra történt és az ellátás folyósításának megszűnése várhatóan a pályázati programon belüli foglalkoztatás megkezdéséig megtörténik.

Valójában **olyan embereket kellett elérni és a munka világába visszavezetni, akik már hosszabb ideje kirekesztődtek, helyzetüket reménytelennek látták.**

A célcsoport részére a tájékoztató rendezvényünkre meghívót küldtünk.

A tartós munkanélküliség következménye, hogy a munkanélküliek egy része meghívó levelünkre nem reagált, ezért a lakóhelyükön kerestük meg őket, illetve telefonon adtunk tájékoztatást. A kezdeti elutasítás indokaként azt említették, hogy nem volt kötelező a megjelenés, illetve „úgysem tudunk” jó munkahelyet ajánlani. Szinte **minden emberrel külön kellett elemezni a lehetőséget**, megkeresve azokat a pontokat, amelyek a további életútjában kedvező fordulathoz vezethetnek.

Jellemző volt, hogy a felajánlott lehetőség kedvező fogadtatásban részesült, azonban a kezdeti fellángolás után jöttek a kételyek. „Képes leszek-e rá? Elfogadnak-e munkatársnak? Hogyan tudom összehangolni a napi munkát az otthoni tevékenységekkel?”

A jelentkezések begyűjtésekor és a képzési fázis indításáig a munkanélküliek egyéni problémáinak megoldásán dolgoztunk, és az önbizalmunkat erősítettük.

Kiválasztás

Lovas Ferencné

nevelésszociológus, tréner, a JNSZ Megyei Munkaügyi Központ Humán Szolgáltatási Osztályának vezetője, a kiválasztásban közreműködő szakember

A Visszaút 2004-2006. programba bevonandó álláskereső kiválasztása egy többlépcsős folyamat keretében történt.

A több mint 130 jelentkező közül érdeklődés- és képességfelmérés, személyiségvizsgálat, önéletrajzírás és személyes beszélgetés alapján választottuk ki a programban résztvevőket. A jelentkezők érdeklődésének és képességének felmérésére számítógépes programok segítségével került sor, melyek révén feltérképezhető volt a képzésbe való bekapcsolódáshoz és az egyes munkaterületekhez szükséges személyiségjegyek megléte vagy hiánya.

A folyamatba bevont személyek által elkészített szakmai önéletrajz a jelentkezők iskolai végzettségére és megelőző munkatapasztalataira vonatkozóan biztosított a kiválasztáshoz további információkat. A kérdőívekből és az önéletrajzból kapott információk mellett a kiválasztási folyamat szerves és hangsúlyos eleme volt a minden jelentkezővel lefolytatott személyes beszélgetés.

A kiválasztás során kiemelt szempont volt az, hogy a képzéshez és a későbbi foglalkoztatáshoz szükséges képességekkel és személyiségjegyekkel rendelkezzenek a programba bekerülő személyek, biztosítva ezáltal a programban való benntartásukat.

Az I. munkakonferencia résztvevőinek egy csoportja

III.3. A célcsoport foglalkoztatásának javítása és munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítése érdekében tervezett szolgáltatások

Szabó Beáta

szociálpedagógus, a kiegészítő szolgáltatások kulcsfeladat vezetője

A projekt teljes időtartama alatt a kedvezményezettek számára komplex szolgáltatásokat szerveztünk.

Az egyik ilyen szolgáltatás **mentorok** biztosítása volt, mely egy folyamatos, rendszeres, személyes kapcsolatot jelentett a mentoráltak számára. A 18 mentor a foglalkoztató intézményekben dolgozott, 1-1 mentorhoz max. 5 fő tartozott. A mentorok végigkísérték a kedvezményezetteket a program során, segítették beilleszkedésüket, munkájukat, tanulmányaikat, ajánlották a - projekt keretében biztosított, illetve a saját településen elérhető - szolgáltatásokat. Munkájuk a projekt lezárta után is folytatódik a mentoráltak további életútjának követésével, támogatásával a 2 hónap utánkövetés és a 18 hónap nyomonkövetés fázisban.

A program során egy alkalommal szervezett **életmódréning**, illetve az ennek folytatásaként negyedévente 3 csoportban bonyolított **ismétlődő konzultációs életmódréningek** (*tréner: Dr. Lepény Éva*) során a kedvezményezettek segítséget kaptak – többek között - a konfliktus- és stresszkezeléshez, az egészségük, életmódjuk optimalizálásához.

A **személyiségfejlesztő tréningek** (*trénerek: Lovas Ferencné, Örkényi Magdolna*) alkalmával fejlődtek a kedvezményezettek alapkészségei, képességei pl.: kommunikációjuk, problémamegoldó technikájuk, önismeretük. A fejlesztett és megszerzett képességek, készségek fenntartását segítette a szolgáltatás rendszeressége: háromhavonta 4 kiscsoportban zajlott a tréning.

Negyedévente **jogi, képzési és munkaerőpiaci tanácsadást** (*tanácsadók: jogi - Dr. Magyar Tivadar, képzési - Barcsik Tiborné, munkaerőpiaci – Péter Ferencné és Oláh Zoltán*) is nyújtottunk, melyeknél csoportos és egyéni konzultációkra is sor került. A kedvezményezetteket elsősorban a foglalkoztatással, munkaerőpiaci képzésekkel, illetve az álláskereső támogatásokkal kapcsolatos törvények, információk érdekelték.

A program végén egy alkalommal **álláskereső technikák** (*tréner: Lovas Ferencné*) tréninget szerveztünk, melynek célja az volt, hogy a kedvezményezettek megismerjék az elhelyezkedéssel és a munkavállalással kapcsolatos lehetőségeket, elsajátítsák a munkavállalás írásos kellékeinek (önéletrajz, kísérőlevél) készítési módját, illetve fel tudjanak készülni a potenciális munkaadókkal történő telefonos és személyes kapcsolatfelvételre.

A tanácsadók, trénerok munkájukról rendszeresen dokumentációt vezettek: jelenléti ív, szakmai beszámoló, mentornapló vagy szolgáltatási napló, egyéni fejlesztési terv, illetve tanulmányi napló formájában.

A szolgáltatások rendszeressége biztosította, hogy a kedvezményezettek folyamatosan visszacsatolást kaptak fejlődésükről és teljesítményükről. A kiegészítő szolgáltatások komplexitása segítette a kedvezményezettek munkaerőpiaci (re)integrációját, illetve az élet különböző területein (munka, tanulás, család, egészség) jelentkező problémáik megoldását.

A mentorok feladatai és tapasztalatai a projektben

Balázs Róbert

szabályozás technikus, a CONTACT Munkarehabilitációs Kht. kertészeti szolgálat vezetője

Polgár Csabáné

vállalati tervező, a CONTACT Munkarehabilitációs Kht. takarítási szolgálat vezetője, a projektben mentorok

A projektben a CONTACT Kht. vállalta 4 fő kertész, 1 fő karbantartó és 5 fő takarítónő foglalkoztatását 18 hónapig, illetve 1 fő további 18 hónapos továbbfoglalkoztatását. A programban különböző tréningek és tanácsadások (jogi, munkaerőpiaci, képzési, életmód) is segítettek a kedvezményezetteket. A Kht-nál 2 mentor támogatta a projektbe bevont személyek beilleszkedését az új munkahelyükön.

A kedvezményezettek beilleszkedése és az egymáshoz való alkalmazkodása könnyen sikerült, annak ellenére, hogy sokáig munkanélküliek voltak, illetve volt olyan, aki még soha nem állt munkaviszonyban.

Mindenki részt vett munka-, tűz- és balesetvédelmi oktatáson. A Kht. megvásárolta részükre az új munkaruhákat, védőeszközöket, kézi- és gépi szerszámokat. A kedvezményezettek fizetésüket, étkezési jegyüket és utazási hozzájárulásukat minden esetben megkapták.

A kertészek közül 2005 májusában és júniusában 1-1 fő, a takarítónők közül augusztusban 1 fő kilépett a programból, de pótlásukról gondoskodni tudtunk. A 18 hónap alatt fegyelmi vétség, igazolatlan hiányzás nem volt.

A kedvezményezettek kiváló kollektívát alakítottak ki a Kht. dolgozóival közösen. A takarítónők teljesítménye az utolsó időszakban változó volt annak függvényében, hogy milyen volt az egymás közötti viszony, ezért mentálhigiénés szakember segítségét vettük igénybe a problémák megoldására.

A kertészek a foglalkoztatás során OKJ-s parkgondozói tanfolyamot végeztek és sikeres vizsgát tettek.

A 2006. július 31-ével záruló programból 1 fő továbbfoglalkoztatása biztosított másfél évig. A többiek közül 1 fő nyugdíjba ment, hárman másik munkahelyen dolgoznak, 2 fő passzív táppénzen van, 3 fő munkanélküli.

A foglalkoztatás tapasztalatai azt mutatják, mindenképpen érdemes a munkaerőpiacról kiszorult egyénekkel foglalkozni, mert segítséggel eredményesen visszavezethetők a munka világába.

A kezdeti nehézségek után megtapasztalhattuk a mentorok munkájának hatékonyságát. A foglalkoztatottak nyitottá váltak és segítséget kértek egyéni és családi problémáik megoldásához, illetve bizalommal fordultak a cégvezetés és a külső tanácsadók irányába is.

A mentoráltak jól érezték magukat a programban, örültek a kapott lehetőségnek. A mentorokkal és a munkahelyi vezetőkkel a kapcsolatuk megfelelő volt.

A főpályázó Esély Közalapítvány munkatársainak részéről minden támogatást, segítséget megkaptunk a projekt sikeres megvalósításához.

Földházi Sándorné

OKJ-s szociális gondozó-ápoló/szakápoló, a Tóparti Otthon JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona és Rehabilitációs Intézménye intézetvezető főnövére, a projektben mentor

A Visszaút 2004-2006. program befejeződött, a kedvezményezettek a szociális gondozó és ápoló vizsga megszerzésével szociális szakemberekké váltak. **A program során a mentoroknak folyamatosan új problémákkal, feladatokkal kellett szembenézniük.** A projekt címében is benne van a „küzdelem” szó és mindannyian át is éltük ezt a küzdelmet.

A mentorok szerepe jelentős volt, hisz olyan embereknek kellett segíteni, akik tartósan munkanélküliek voltak, illetve többségük nem rendelkezett szakképzettséggel. Ebből adódott az első probléma: beilleszkedés egy új környezetbe, közösségbe, melyhez a mentornak jelentős segítséget kellett nyújtania. Felkészíteni a munkatársakat az új emberek befogadására, a mentoráltakat megismertetni a kollégákkal, az intézménnyel és magával az intézményi hierarchiával. A mentoráltak ráadásul egy speciális környezetbe kerültek, szemben találták magukat a fogyatékosokkal élő emberekkel és problémáikkal, ami önmagában sem egyszerű. A tapasztalatcserék során felmerült, hogy ha a mentor vezető is volt, versenyszemléletet alakított ki a részlegek között, mely nemcsak az egyén beilleszkedését segítette, hanem a kollektíva elfogadását és fejlődését is.

A programba való bekerülés után a családon belüli szerepek megváltoztak. Több mentorálnál családon belüli konfliktust is okozott ez a helyzet. A mentori munkába be kellett építeni az esetleges családi problémák kezelését is. Az új szerepeknek pozitív hatása is volt, bővült a szerepkészlet, mely visszahat az egyén személyiségére és viselkedésszabályozó szerepe is jelentős. A különböző problémák kezelésére segítséget kaptunk a mentorképzés során, ahol központi szerepet kapott a személyes segítségnyújtás. A problémák és a konfliktusok feltárására, kezelésére többféle alternatíva létezett. Ilyen volt az egyéni beszélgetés, aminek kapcsán az mentorált mélyebben megnyílhatott a mentorának. Nagy jelentőséggel bírt továbbá a csoportos megbeszélés, melyen a mentorok és mentoráltak - illetve szükség esetén az intézményi kapcsolattartó - vettek részt. A csoportos megbeszélés lényege a csoportthatás, mely a probléma kezelésének folyamatát meggyorsítja. Kezelnünk kellett a képzés alatt felmerülő feszültségeket is, melyek időnként lelki-mentális problémákat vetettek fel a mentoráltak részéről.

Zana László

szociálpedagógus, a Szőke Tisza JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona részlegvezetője, a projektben mentor

A programban mint mentor vettem részt. **A mentoráció, mint kulcsfeladat igen lényeges része a projektnek. A kedvezményezettekkel napi kapcsolatban a mentor van, ő az, aki a helyszínen, az adott intézmény helyi viszonyait ismerve segítséget tud nyújtani.** Olyasvalamire képes, amire a munkaügyi központ, a hivatal, az intézmény nem. **Képes a mentoráltak átfogó, komplex menedzselésére, fejlesztésére** és mindezt olyan módon, hogy a mentor minden más rendszernél, szakembernél kliensközelibb. A mentor és a mentorált viszonya olyan erőforrás, ami a mentorált projektben tartásában alapvető fontosságú.

Ennek a viszonynak leghasznosabb formája a korrekt, szakmai alapokon álló, fejlesztő jellegű, segítő kapcsolat. A személyesség, a bizalom, a mentor és a mentorált viszonya a legalapvetőbb eszközök. Fontos a mentor helyismerete, közösségi kompetenciái, a szakmai terminológiában való jártassága, érdekvédő szerepe. Ugyanakkor a mentor munkája nemcsak a mentorálttal, hanem a közösséggel is folyik. Lényeges része a közösség felkészítése, a közösség és az egyén viszonyának folyamatos figyelemmel kísérése, a mentorált beilleszkedésének kétirányú segítése.

A mentoráció során a mentoráltak egyéni fejlesztési terv alapján, személyreszabottan részesültek szolgáltatásokban. Munkám során a Rogers-Tringer féle személyiségközpontú megközelítést, a szociális esetmunka, a csoportmunka, a humán ökörendszer eszközeit, modelljeit használtam leggyakrabban.

A munka fontos része volt a dokumentáció is, melyben sikerült tapasztalatokat szerezni. Összességében jó és érdekes munka volt, valós szükségletet adekvát módon kielégítő szolgáltatást sikerült nyújtani.

Záró konzorciumi megbeszélés a partnerintézmények részvételével

A projekt hatása a mentoráltakra és a munkahelyi kollektívára

Zimmermann Ferencné

szakvizsgázott szociális munkás, a, Tóparti Otthon JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona és Rehabilitációs Intézménye szakmai igazgatóhelyettese, a projektben mentor

A kiválasztástól a záró konferenciáig igen hosszú, nehéz és "küzdelmes" időszakon vagyunk túl - úgy gondolom, sikeresen. Küzdelmes, de igen tanulságos időszak volt ez, amelyben mindenkinek igen sokféle szereppel kellett megküzdenie.

A tartós munkanélküliség - ami az egyik kritériuma volt a programba való bekerülésnek - következményeként észrevétlenül sorvadtak el azok a készségek, képességek, amelyeket a mindennapi aktív munkavégzésünk, életvitelünk során egyébként ösztönösen használunk. A munkanélküli státusz mellett – mivel jelentős számban mentoraltjaink nők, családanyák – az anyaszerepnek kellett elsősorban megfelelniük. **A projektbe való bekerülésük után azonban egyszerre több szerepnek is meg kellett felelni,** ami mindenkinek plusz erőfeszítést jelentett, de igen jól sikerült a tartalék energiákat mozgósítani. A munkahelyen pedig a beilleszkedés, a munkafolyamatok elsajátítása, a munkatársakhoz való alkalmazkodás mellett meg kellett tanulni a fogyatékossgal élőkkel való bánásmód alapjait, és át kellett látni a munkahelyi hierarchiát is.

Eddig igen beszűkült volt a mentoráltak - mint munkanélküliek - mozgástere és baráti köre is. Ezek a munkalehetőséggel és az újabb személyes kapcsolatok kialakításával kiszélesedtek. A megújult kapcsolatok, az új ismeretek elsajátítása, a projektszervezet által igénybe vehető szolgáltatások adta lehetőségek a személyiségben bekövetkezett változások mellett a problémák megoldásának szélesebb lehetőségeire is rávilágítottak.

A kedvezményezettek problémáinak felszínre kerülése és a megoldásban való segítség közben mindannyian tanultunk. Más megvilágításba kerültek dolgok, amelyek mellett eddig talán kicsit elhaladtunk. Újra felszínre került a munkatársakhoz való alkalmazkodás, az új kollégák beilleszkedésének segítése, és persze szembesültünk azzal, hogy mennyi megoldatlannak látszó problémával kell szembenéznie egy munkanélküli státuszból munkahelyre bekerülőnek.

A jogi tanácsadó értékelése

Dr. Magyar Tivadar

jogász, a JNSZ Megyei Munkaügyi Központ jogtanácsosa, a projekt jogi tanácsadója

A Munkaügyi Központos kollégáimmal előre meghatározott tematika alapján először csoportos tájékoztatásokat tartottunk, melynek keretén belül mindenkit ismertettünk az általunk és a munkaügyi központ által elérhető lehetőségekről.

Tájékoztattuk a résztvevőket a munkaügyi központ által igénybe vehető támogatásokról és ellátásokról, remélve természetesen, hogy ezen személyek, akik e program alanyai, nem kerülnek a közeljövőben olyan helyzetbe, hogy ezeket igénybe kelljen venniük. Jogi tanácsadásaim alkalmával nem merült fel olyan kardinális jogi probléma, amely személyesen, a program végrehajtása szempontjából ne lett volna orvosolható.

A rendszeres jogi tanácsadások mellé programba illesztett jogszabály-ismertetéseim elősegítették, hogy a kedvezményezettek általános jogi-, igazgatási tájékozottságra tegyenek szert, mivel álláspontom szerint a jogok, és mellette természetesen a kötelezettségek, tudása adhat olyan kapaszkodókat az életben, hogy az emberek még kiszolgáltatott helyzetükben is tudják, hova forduljanak jogorvoslatért, igazságos megoldásért. A jog nem tudásának okából, több esetben csak az ismertetések elhangzása után merültek fel olyan jogi problémák, amelyekről a hallgatók nem is tudták, hogy problematikus lehet.

Minden csoportnak felajánlottam, kollégáimmal együtt, a munkaügyi központi személyes jogi és a munkaügyi központ profiljába illő eszközökkel kapcsolatos tanácsadás lehetőségét is. Tanácsadás végett, személyesen a központban nem kerültem megkeresésre - a munkaügyi központban dolgozó tanácsadó kollégáim is mellőzöttek voltak ilyen szempontból -, azonban telefonon többen is kértek segítséget a csoportokból, feltehetőleg azért, mert ebben nem csak munkaügyi problémát érintettek, illetve azért, mivel nem volt lehetőségük személyesen megjelenni. A telefonos problémák könnyen orvosolható polgári jogi jellegűek voltak, és bár visszajelzést nem kaptam ez ügyben, de ezt annak tudom be, hogy rövid úton megoldódtak.

A közös tájékoztatók alkalmával a foglalkoztatási hely szerinti csoportok munkajogi problémáira is rákérdeztem, amelyeket már csak a megszólítottság miatt is, az érintettek készségesen előadtak.

A munkajogi problémák elsősorban a munkaidővel, annak beosztásával, a pihenőidővel, a munkaruhával, a munkakörülményekkel, a szociális körülményekkel és az utazási költségtérítéssel voltak kapcsolatosak. Ezeket, amennyiben volt rá lehetőségem, helyben kezeltem, elmondtam az ide vonatkozó jogszabályokat, tájékoztatást adtam a lehetőségekről és kötelezettségekről.

Amennyiben szükségesnek láttuk, a felmerülő problémát, - mivel helyben megnyugtatóan nem volt orvosolható-, továbbítottuk a konzorciumot vezető szervezetnek.

A következő tanácsadói napunkon megnyugodva tapasztaltam, hogy a projektmenedzsment megtette a szükséges lépéseket, ha a gondok nem is kerültek teljesen megoldásra, de megoldásuk megkezdődött.

Véleményem szerint, az általunk meghatározott tanácsadói tematika - miszerint az egész csoport bevonását, tájékoztatását követően, foglalkoztatási helyekre bontottan, majd személyesen történik a tanácsadás - betölti a célját és sikerült személyes, mondhatnám baráti kapcsolatot kialakítani a kedvezményezettekkel.

Javaslom, hogy ne csak a foglalkoztatottakat vonjuk be az általános és a jogi tanácsadói programba - bár tudom, a program célja a munkanélküliek elhelyezkedésének segítése -, hanem a foglalkoztatókat is, mert azt érzékelem, hogy a végrehajtás során ők is sok olyan problémába ütköznek, melyek rövid úton, egyszerű tanácsadói megbeszélésekkel kezelhetők lennének. Ezáltal már a kezdet kezdetén, a felmerülés pillanatában megszűnnének a program végrehajtásával kapcsolatos gondok.

Zárókonferencia

Dr. Magyar Tivadar, a projekt jogi tanácsadójának
összegző értékelése

Az életmódtréningről...

Dr. Lepény Éva

orvos, a projektben az életmódtréning vezetője

Az én dolgom az egészségnevelés, egészségfejlesztés. Ebben a PHARE programban a feladatomban, hogy elmondjam, mire figyeljenek oda a kedvezményezettek ahhoz, hogy jóval egészségesebben éljenek és testileg-lelkileg és szociálisan is jobban érezzék magukat.

Nagy örömmel tölt el, hogy a kedvezményezettek közül sokan leszoktak a dohányzásról, illetve többen igyekeznek változtatni a táplálkozási szokásaikon és nyitni az egészséges táplálkozás felé.

Az életmódtréningek során a kedvezményezettek a jó életminőség és a korrekt egészségtudat kialakításának alapjait sajátíthatták el.

A következő témák megbeszélése történt a tréning keretében:

- személyes egészségügyi és pszichés állapot ellenőrzése, egyéni problémák átbeszélése, panasz esetén kompetens szakorvoshoz irányítás
- stresszkezelés, stressztűrés
- életmódnapló töltése
- testsúlykontroll, diéták
- a sport, a mozgás egészségmegőrző szerepe
- a szenvedélybetegségek és az ezekről való leszokás segítése
- a betegellátás konfliktushelyzeteinek megoldásai
- agresszivitás, ellenállás kezelése
- beilleszkedés, kollegalitás
- a helyes időbeosztás megtervezése
- megküzdési stratégiák, „győztesnek lenni”
- pszichoszomatikus betegségek felismerése, gyógymódjai.

III.4. A célcsoport képzése

Bali-Kiss Márta

középiskolai tanár, a képzési kulcsfeladat vezetője

A program 53 kedvezményezettje számára 2006. február-március hónapokban **intenzív 90 órás szakmai orientációs és előkészítő tréninget szerveztünk** 3 csoportban. A képzés 3 modult foglalt magába: orientációs tréning, felzárkóztató modul, tanulástechnika.

A képzés célja kettős volt: egyrészt motiválni a résztvevőket a segítő tevékenység végzésére, ugyanakkor fejleszteni a résztvevők szakmai képességeit, kompetenciáit, önismeretét; másrészt a tartós munkanélküliek számára biztosítani a tanulás világába való visszatérés alapvető feltételeit a tanuláshoz szükséges kulcsképessegek fejlesztésével, s fejleszteni kommunikációs készségeiket. A célcsoport összetétele és a számukra ismeretlen

tréning-szituáció miatt voltak eltérések a két szolnoki és a kunhegyesi csoport között, azonban a célkitűzéseket mindenhol sikerült teljesíteni. **Nagy egyéni különbségekkel, de minden résztvevő részesévé vált a csoportoknak, s személyes jelenlététől függően profitálhattak a tréningből,** s a csoporttá formálódás folyamata – eltérő intenzitással, de – mindhárom csoportnál elindult.

A felzárkóztató modul során az olvasási- és íráskészségük javítását, illetve a régen „használt” készségek „felébresztését” elősegítő feladatokat kaptak, míg a tanulástechnika modul segítette felméri és fejleszteni az évek alatt kialakult hiányosságokat vagy megkopott képességeket, s kialakítani az optimális tanulási körülményeket. **A visszaérkezett kérdőívek alapján a kedvezményezettek jól érezték magukat a képzéseken, különösen fontosnak tartották, hogy újra dolgozhatnak, és a beilleszkedéshez ilyen jellegű segítséget is kaptak. Sokan számoltak be önismeretük, önbizalmuk fejlődéséről is.**

A program kedvezményezettjei közül 47 fő képzése folytatódott kétféle szakterületen 2006. márciustól.

A szakképesítéshez nem kötött személyes szociális szolgáltatói tevékenységek betanító képzésében 10 fő felkészítése zajlott a programban biztosított kisegítő munkakörben dolgozók számára az épületkarbantartói-kert- és udvargondozói munka és a háztartási kisegítő tevékenység ellátására.

A 210 órás képzésben minden résztvevő a 126 órás általános ismeretek blokkot teljesítette, majd a feladatkörének megfelelő 84 órás specializáción vett részt. A képzés célja volt a résztvevők gyakorlati kompetenciáinak fejlesztése, illetve átfogó, gyakorlati feladatokon alapuló ismeretek nyújtása az egyes tevékenységi területekről. A képzés sikeresen hozzájárult a munkakörökhöz kapcsolódó alapvető ismeretek elsajátításához, melyet a hallgatók visszajelzései is megerősítettek.

Ezzel párhuzamosan megkezdődött az 1320 órás OKJ-s szociális gondozó és ápoló képzés szervezése is a képzés Központi Oktatási Programja alapján. A képzésben a tréningek, gyakorlatok/elmélethez kapcsolódó gyakorlatok és az elmélet aránya 47-53% volt. A képzés során a kunhegyesi és szolnoki csoportok órarendjeinek kialakítása negyedévente történt. Az összefüggő gyakorlatok szervezésére az alapvető elméleti ismeretek megismerését követően a képzés második harmadában és a képzés végén került sor.

A kedvezményezettek részvételi aktivitása változó volt – jellemzően a projektben való részvétel következtében megváltozott és folyamatosan változó életkörülményekből fakadóan. Különösen nehéz volt a családi-iskolai-munkahelyi követelmények összehangolása, illetve a rendszeres tanulás igényének kialakítása. Több hallgató esetében egyéni igényhez illeszkedő módszereket és az ellenőrzések differenciált formáit alkalmaztuk, mely segítette az eredményes felkészülést. A tanulásban fontos szerep jutott a mentorok által biztosított korrepetálásnak is, emellett a kedvezményezettek megkapták az elméleti és gyakorlati tételsort, melyet önálló kidolgozást követően a tanárok korrigáltak. A vizsgához közeledve a tantárgyi keretek között lebonyolított vizsgaszerű szituációs feladatok is a tanulást segítették.

A tantárgyi követelményeknek – így a vizsgára bocsáthatóság feltételeinek – minden hallgató megfelelt. A 37 vizsgára jelentkezett kedvezményezett közül mindenki sikeres vizsgát tett. A vizsgaátlagok (szolnoki csoport - gyak: 4,63 elm: 4, össz.: 4,31; kunhegyesi csoport - gyak: 4,43 elm: 3,57, össz.: 4) mutatják, hogy a kedvezményezettek felkészítése – mely a projektben dolgozó szakemberek összehangolt munkájának eredménye – a képzés befejező szakaszába érkezve hozta meg a várt eredményt. **A hallgatók visszajelzéseikben**

alapvetően pozitívan értékelték a képzést, melynek külön hozadéka, hogy több hallgató jelezte továbbtanulási szándékát érettségi, illetve magasabb szintű szociális szakképesítés megszerzése iránt. Számos hallgató fogalmazta meg, hogy a képzési folyamat segítette önismeretüket, problémamegoldó készségüket, növelte önbizalmukat. Negatívumnak tartották az útiköltség kifizetések akadozását és a képzés sűrű időbeosztását.

Az egészségügyi tárgyak oktatásának kihívásai

Dr. Horváth József

orvos előadó, oktató az OKJ-s szakképzésben

Minden dicséretet megérdemelnek azok a fórumok és személyek, amelyek, illetve akik e pályázatot megalkották, megszervezték és végrehajtották.

A társadalmi élet minden területe érintett azzal a végső céllal, hogy olyan emberek kapjanak lehetőséget a munka területén, akik alkalmasak arra és egyben olyan ismeretekre tegyenek szert, amely további munkájukhoz, fejlődésükhöz elengedhetetlen.

Különösen dicséret illeti a tanfolyamot végző hallgatókat, hiszen a legtöbbször a családi, s új munkahelyi kötelezettsége mellett ült be az „iskola-padba” (volt, aki 10-20, vagy még több év elteltével!).

Az egészségügyi ismeretek az általános műveltség részét képezik. Sajnos, ma a magyar egészségügy egésze a „legsúlyosabb beteg” az országban. A lakosság évről évre öregszik, a megbetegedésekben, az elhalálozásokban pedig azok a tényezők játszódnak a legfontosabb tényezőket, melyek az egyének életmódjával, életvitelével szorosan összefüggnek. Nem véletlen, hogy minden eszközt és módszert meg kell ragadnunk ahhoz, hogy az emberek széles tömege tudatában legyen az egészség értékével és megismerje az egészséget rontó tényezőket.

Ennek a célnak az ismeretében örömet jelentett, hogy részt vehettem a képzés egészségügyi tantárgyak oktatásában. A megadott egészségügyi témaanyagok mindegyike egy-egy külön tudomány, arról nem is beszélve, hogy az egészséggel kapcsolatos ismeretek, de főleg a gyógyítás az átlagember előtt titokzatosnak tűnik. A hallgatók közül sokan félelmüknek adtak hangot – az oktatás előtt –, hogy a sok idegen szó használata miatt értelmetlenné válik a megtanulandó anyag. Örömmel mondhatom, hogy nem így lett: magyar kifejezésekkel mindent meg lehet érteni! Jó példa erre mind a szolnoki, mind pedig a kunhegyesi csoport átlagban igen jónak mondható írásbeli és szóbeli vizsgaeredménye. A mindkét csoportban előforduló 3-4 gyengébb képességű hallgatói arány az emberi befogadó-képesség eltéréseivel természetesen magyarázható. Akiknél az elméleti tudás kissé dőcögött, azoknál a mindkét csoportnál tapasztalt igyekezet pótolja majd a hiányosságokat, amelyhez a gondozottak iránti lelkiismeretes gondoskodás kell, hogy társuljon.

Vigasztalni mindenki tud, aki akar, **de szakmai szempontból ápolni, segítséget adni csak bizonyos alapismeretek birtokában lehetséges.**

Összességében az oktatás végén átlagban jól felkészült „hallgatói gárda” került ki a gyakorló életbe. Ez a tanfolyam is igazolta azt, hogy lehet és kell is az emberek többségével megismertetni azokat az alapokat, amelyek tudatával saját életüket befolyásolni képesek, valamint – példát is mutatva – másokon, ember-társaikon is megfelelően tudnak segíteni.

Pszichológia oktatás a szociális szakképzésben

***Pappné Makóczki Marianna**
pszichológus, oktató az OKJ-s szakképzésben*

A lélek működését megélés nélkül megérteni szinte lehetetlen. **Felnőtteknek pszichológiát tanítani azért izgalmas feladat számomra, mert esetükben a már megélt élmények sokasága vár arra, hogy értelemmel ellátva integrálódhasson a személyiségbe.** Egy másik ember lelki jelenségeinek megértéséhez csakis önmagunk mélyebb megismerésén át vezethet az út.

A legutóbbi két gondozó-ápoló képzés alatt is ezekkel a sok örömet adó benyomásokkal szembesültem. **A hallgatók kitartó figyelme, érdeklődése, az új ismeretek iránti nyitottsága nagyszerű közös felfedezéssé alakította az előadások légkörét.** Nagy élmény volt számomra a bonyolult lelki történések közérthetőbb nyelvre és a mindennapi életre való lefordítása. A hallgatók „aha” élményei által minden erőfeszitésem feledésbe merült. A konkrét tananyagot nagyszerűen tudtuk hasznosítani arra, hogy **az egyéni működési módok jobb megismerése által az előadások önismereti célt is szolgáljanak.** A hallgatók felismerték, hogy a lélek állandó fejlődési szükséglete folytonos tapasztalatszerzést igényel, így az egyéni konfliktusszituációk, a „kudarok és krízisek” más nézőpontból is értelmezésre kerülhettek. Az egyéni felfedezések motiválhatják a gondozottak iránti mélyebb érdeklődést, ami azon felül, hogy az empátiás készséget növeli, örömtelibb munkavégzést is biztosít. **A gondozó-ápolónak érzelmileg jelentős teherbírással kell rendelkezni,** ezért a lélektani tudás és lelki egészségvédelem esetükben rendkívül fontos. Az ápolásra szoruló emberi szükségleteiről a gondozó csak saját személyiségén keresztül tud gondoskodni.

A motivációs-orientációs tréning összefoglalása

Dr. Tóth Edit, szakpszichológus, Szabó Győzőné, pszichológus, Pataki Józsefné, szociális munkás, tréner a motivációs-orientációs tréningben

A tréning céljai:

Helyzetértelmezés és helyzetértékelés:

- A munka világába visszatérő, tartós munka nélkül lévő emberek motivációjának tisztázása és erősítése,
- Olyan egyéni jellemzőket, belső forrásokat felismertetni, melyek szükségesek a munkavállaláshoz,
- Lehetőséget adni a munkanélküliségből adódó egyéni és kapcsolati deficitiek feldolgozására, átfogalmazására

Facilitálás, fejlesztés:

- Önbizalom, önértéktudat és önbecsülés erősítése az önismeret fejlesztésével,
- Az önismeret mélyítésén keresztül hozzájárulni a személyes hatékonyság növeléséhez.
- Fejlesztani kommunikációs, érdekérvényesítő képességüket, lehetőséget biztosítani visszajelzés adására és fogadására,
- A képzésekre való felkészítés, a rendszeres elfoglaltság érzésének kialakítása,
- A konfliktusok tudatos kezelése, a megoldásra törekvés elősegítése, pl.: a munkába állást követően jelentkező alapvető problémák kezelése,
- A csoport tagjainak egymásra hangolódása, hogy a képzés során támaszt tudjanak nyújtani egymásnak, felismertetni a csoportmunkában rejlő előnyöket, a csoport támaszt nyújtó forrásait,
- A résztvevőknek alkalmat adni, a csoport működésén és dinamikáján keresztül, a szociális készségeik fejlesztésére, az együttműködés új formáinak kialakítására.

A tréning célkitűzései rugalmasak voltak, mivel az adott csoportot alkotó egyéni és csoportos tartalmak alakították a csoportmunka fókuszait. A csoporttagok egyéni életútja, jelen helyzete és induló motivációi hozták felszínre azokat a hangsúlyokat, amelyekre a tréner reagált. Ezeket a szempontokat figyelembe véve az alábbi szakaszok jellemezték a motivációs, orientációs tréningeket:

1. A csoport alakulása: ismerkedés, elvárások, félelmek, hozzájárulások megfogalmazása, a csoportszabályok kialakítása.
2. A kommunikáció jellemzőinek áttekintése, kommunikációs készségeket fejlesztő gyakorlatok.
3. A nonverbális kommunikáció szerepe a szociális tevékenységek során. Az érzelmek kifejezése és a mások érzelmeinek megértése, az empátia fejlesztése.
4. Önismeret: tulajdonságlista felhasználásával, önazonosságuk feltárásával (címerkészítés), egyéni életútból származó tapasztalatok feldolgozása.
5. Személyes hatékonyság, személyiség jellemzők kérdőíves feltárása, stresszkezelés.
6. A változás kezelése, krízis, átmeneti élethelyzetek, az élethelyzet változásának elemzése SWOT analízissel
7. Időmenedzsment, család és munkahely feladatainak összehangolása, átstrukturálása, a feladatok minősítése, delegálása
8. Motivációs bázis feltérképezése. Az akarat, szándék szerepe a munka és a privát élet során
9. A teljesítménnyel kapcsolatos beállítódások, a siker és a kudarc hatása a teljesítményre.

10. Az érdekérvényesítés asszertív, szubmisszív és agresszív formái.
11. Konfliktuskezelési stratégiák az egyén és a szervezet szintjén.
12. A reális én és az ideális én. Az önmagukról kialakult kép változása. A tréning hosszú távú hatásai.

A tréningen során a tanulás elsődleges forrása az egyéni tapasztalat volt, a tapasztalati tanulást helyeztük a fókuszba, azaz a téma vizsgálata, kipróbálása, a következmények belátása, a strukturált gyakorlatok, szerepjátékok, akvárium gyakorlatok és önkitöltős tesztek, illetve a visszajelzések megbeszélése volt a jellemző munkamód. A résztvevők mentális állapota, a személyükkel való foglalkozás egyedisége többször kívánta meg az egy-egy résztvevővel való elmélyültebb foglalkozást. A tréning megmozgatta a résztvevők érzelmi – értelmi sajátosságait, jó hatásfokkal működött, amelyet a visszajelző lapokon kívül a spontán reagálások is mutatták.

III.5. A célcsoport foglalkoztatása

Rác Viktória

közgazdász, a foglalkoztatási kulcsfeladat vezetője

2005. február 1-jén kezdődött meg a projektbe bevont 53 kedvezményezett 18 hónapig tartó foglalkoztatása a 11 partnerszervezetnél az alábbi bontásban:

- 37 fő ápoló-gondozó/házi gondozó munkakörben
- 6 fő szociális kisegítői munkakörben
- 10 fő nonprofit szervezet által nyújtott szociális szolgáltatásban (5 fő takarító, 4 fő kertész, 1 fő karbantartó).

A munkavállalók részére étkezési hozzájárulást, illetve munkaruhát biztosítottunk, habár az utóbbi megvásárlása a hosszadalmas beszerzési eljárások lebonyolítása miatt egyes helyszíneken jelentősen kitolódott.

A munkahelyre való beilleszkedés nem mindenhol folyt zökkenőmentesen, azonban ezen nehézségek áthidalásához a kedvezményezettek jelentős segítséget kaptak a mentoraiktól. Kérdőíves megkeresésünkre valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy a munkavégzéssel kapcsolatos problémák esetén mindig kaptak segítséget a foglalkoztatótól. **A kezdeti időszakot követően mindenkinek sikerült beilleszkednie a munkahelyén. A munkáltatók által elkészített értékelések azt mutatták, hogy a foglalkoztatottak teljesítménye a program során folyamatosan javult,** ismereteik bővültek és egyre több tapasztalatot szereztek. A projekt félidős értékelésénél kapott visszajelzések szerint valamennyi munkavállaló nagyon örült annak, hogy dolgozhat, részt vehet a programban és munkaidőben térítésmentesen tanulhat. **A kedvezményezettek véleménye szerint ugyan megerhelő volt a párhuzamos foglalkoztatás és képzés, de rendkívül hasznosnak tartották, mivel a két folyamat erősítette egymást, vagyis a tanultakat azonnal tudták alkalmazni a**

munkájukban. Emellett a gyakorlatban már látott folyamatokat is könnyebb volt elméletben megtanulni. Ebben is segítségükre voltak mentoraik és tanáraik.

A munkahelyről való hiányzások mértéke nem volt túl jelentős, sem a célcsoport projektben történő haladását, sem a projekt megvalósítását nem veszélyeztette. A hiányzások két oka: a táppénz és a szabadság volt.

A projektben jelentős mértékű a továbbfoglalkoztatás aránya (53%-os). A program zárását követően a mentorok segítségével folyamatosan nyomon követjük azon kedvezményezettek nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedését, akiket nem foglalkoztatnak tovább.

IV. RÉSZLETEK A PROGRAMÉRTÉKELŐ KONFERENCIÁN, ILLETVE A ZÁRÓ KONZORCIUMI MUNKAMEGBESZÉLÉSEN ELHANGZOTTAKBÓL

IV.1. A partnerek hozzászólásai

Labanczné Komlósi Jolán

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Szent József Otthon, Nagyiván

Az Esély Közalapítvánnyal évtizedes együttműködésre tekinthetünk vissza. Minden alkalommal megtapasztalhattuk - különösen a humán erőforrás-fejlesztés terén - sikeres ténykedésüket.

A küzdelem a munka világából való kirekesztődés ellen - kifejezetten szép eredményeket hozott. A projektbe bevont 53 kedvezményezett - a nagyon jól szervezett team munkájának köszönhetően - 18 hónap kemény tanulás és gyakorlati idő után eredményes OKJ-s szociális gondozó és ápoló vizsgát tett.

Intézményünk 6 fővel vehetett részt a projektben. Az igényes, színvonalas kiválasztásnak köszönhetően nagyon jó csapat verbuválódott és vitte végig a programot. Az intézmény életében és a kedvezményezettek körében is nagy jelentőségűnek érezzük a megszerzett tudást. Általa stabil munkahelyhez jutottak, mely családjuknak biztonságot, presztízst és megélhetést jelent.

Büszkén viselik fehér köpenyüket és elmondhatjuk, hogy megtalálták helyüket a munka világában.

Dr. Hanessné Dér Klára

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Fenyves Otthon JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona, Bánhalma

Intézményünk már az első pályázat benyújtásakor is partnerszervezet volt a programban, így örömmel vettük a második beadás pozitív elbírálását.

Ismerve a környék foglalkoztatási helyzetét, és mint munkáltató rendszeresen kerülök kapcsolatba tartós munkanélküli szakképzetlen és szakképzett emberekkel, akik éppen intézményünkben keresik az elhelyezkedés lehetőségét, sajnos többnyire sikertelenül.

A projekt által 5 embernek tudtunk – ha csak határozott időre is - biztató jövőt kínálni.

A célcsoport kiválasztásánál segítséget kaptunk a Kunhegyesi Munkaügyi Központ munkatársaitól, akik tájékoztatták a környező településeken élő náluk regisztrált munkanélkülieket a programban történő részvétel feltételeiről. Közülük többen fel is keresték intézményünket és megismerték az itt folyó munkát, így sikerült 5 fővel egy olyan kapcsolatot kialakítani, amely megalapozta a Visszaút 2004-2006. projekt kedvezményezettjeinek kiválasztását.

Probléma akkor keletkezett, amikor a „sikeres” kiválasztás után, az első munkában töltött napon tájékoztatni kellett őket arról, hogy közülük négyen nem vehetnek részt a képzésben, mivel munkaügyi szempontból nem felelnek meg a kritériumoknak. Ez úgy volt lehetséges, hogy valamennyiünket a jó szándék és segíteni akarás vezérelt! Két nap múlva sikerült a helyükre új embereket találni. Két „új” ember pár hónap elteltével önként kivált a programból, az egyikőjük családi okokra hivatkozva, a másik pedig komoly pszichés problémákkal küszködött. Pótlásuk gyors volt, így már velük zártuk a projektet.

A 18 hónap igen gyorsan eltelt, **immár 3 fő továbbfoglalkoztatása folyik.** A munkalehetőségnek mindannyian örültek.

A program hatása pozitív, mert legalább még másfél évig biztosít fizetést és jó munkahelyi közösséget a kiválasztottaknak. Ez pedig számukra az életminőség javulását is jelenti egyben.

Varga Tamás

*ügyvezető igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, CONTACT
Munkarehabilitációs Kht., Szolnok*

A projekt keretében 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű tartós munkanélküli került cégünkhöz.

A CONTACT Kht. céljai, küldetése és mindennapi tevékenysége szorosan kapcsolódik a hátrányos helyzetű munkanélküliek és más hasonló célcsoportokhoz. Az elmúlt években több hasonló projektet valósítottunk meg.

A programba kiválasztott 10 fő az alábbiak szerint jellemezhető:

5 főt kertész munkakörben alkalmaztunk a több éve működő kertgondozó szolgáltatásunkban, 5 fő pedig takarítóként dolgozott a takarító szolgáltatás keretében.

A célcsoport tagjai betanító képzés keretében kaptak felkészítést. A képzés keretében megszerzett szakmai és motivációs ismeretek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a programban tervezett célokat el tudtuk érni.

A célcsoport tagjainak folyamatosan sok problémát és konfliktust kellett megoldaniuk, hiszen a programba kerülés következtében rájuk nehezedő sokrétű és magas elvárások, szabályok, a beilleszkedéssel kapcsolatos konfliktusok komolyan próbára tették őket.

Ebben nagyon komoly segítséget kaptak a mentoraiktól, akik folyamatosan figyelemmel kísérték őket.

A projekt résztvevőit nálunk két mentor segítette. A részükre szervezett mentorképzés keretében jó színvonalú, gyakorlatközpontú felkészítést kaptak, s ennek eredményeként hatékony mentori munkát végeztek.

A rendkívül nehéz célcsoport eredményesen fejezte be a programot, sok olyan ismeretet kaptak, illetve munkatapasztalatot szereztek, amelyek biztosan hozzájárulnak ahhoz, hogy sikeresen tudjanak helytállni a munkahelyükön.

A program keretében a tervezetten túl az alább lehetőségeket tudtuk biztosítani a résztvevőknek: az 5 fő kertész munkakörben dolgozó kedvezményezett 7 hónapig tartó, 800 órás OKJ-s parkgondozó szakmai képzésen vett részt, melyet sikeresen, eredményesen fejeztek be.

A program foglalkoztatási részének lezárulása után azok számára, akiket nem foglalkoztatunk tovább az álláskeresésben folyamatosan segítséget adunk. Munkavállalási tanácsadóink rendszeresen konzultálnak és álláslehetőségeket ajánlanak részükre.

Össességében elmondható, hogy a programban vállalt feladatokat sikeresen teljesítettük, bizonyos mértékben új elemekkel bővítettük (pl. szakképzés). Munkatársaink is sok további hasonló programban, illetve a mindennapi munkájukban felhasználható hasznos ismeretet és tapasztalatot szereztek.

Fodor Lajosné: „Egy sikeres projektről...”

intézményvezető, a projektben intézményi kapcsolattartó, Nagyközség Önkormányzat Alapszolgáltatási Központ, Öcsöd

Öcsöd Nagyközség Önkormányzat Alapszolgáltatási Központja 2004-ben csatlakozott a szolnoki Esély Szociális Közalapítvány Regionális Forrásközpont Visszaút 2004-2006. elnevezésű Phare előcsatlakozási alapból finanszírozott projektjéhez. **Intézményünk a projekt keretében 4 fő tartósan munkanélküli öcsödi lakos számára nyújtott képzési, gyakorlati és foglalkoztatási lehetőséget 18 hónapon keresztül.**

A programban való részvétel egy új dimenziót nyitott a támogatásból megvalósuló foglalkoztatási programjainkban, hiszen eddig soha nem látott pénzügyi és szakmai feltételrendszert ismerhettünk meg.

A program rendkívül hasznos volt, és bátran elmondhatjuk, hogy a projektben részt vevő munkatársak a program végén egy nehéz tanulási folyamat végére értek. Reményeink szerint a megszerzett ismeretekkel és a partnerség hasznosságának pozitív felismerésével sikerült megalapoznunk a jövőbeli ESZA típusú programokban való eredményes részvétel lehetőségét.

Köszönetet mondunk a Visszaút 2004-2006. projekt megvalósítása során nyújtott segítségért és együttműködésért az Esély Közalapítvány, az ESZA és ÉARFÜ Kht munkatársainak, a célcsoport tagjainak és a partnereknek.

Szalóki Miklós

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Kastély Otthon JNSZ Megyei Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Otthona és Rehabilitációs Intézménye, Újszász

Intézetünk jelentős részt vállal meggyénk pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátásában, rehabilitálásában. A 250 fő ellátott segítségét 124 fő munkatárssal biztosítjuk.

Örömmel értesültünk, hogy Jász-Nagykun-Szolnok Megye Esély Szociális Közalapítványa Regionális Szellemi Forrásközpontja eredményes pályázatával elnyerte a PHARE forrásból támogatott „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” programot. A projekt keretén belül munkanélkülivé vált személyeket kívánunk segíteni képzéssel és munkahely biztosításával. **A nemes célú, átfogó program részben illeszkedik szakmai célkitűzéseinkhez is,** mely szerint a rehabilitált ellátottjainkat szakmai céljaink szerint intézményünk is vissza kívánja segíteni az aktív munkavállalói szférába. Nagy örömünkre szolgált, hogy a programban intézményünk közreműködésre is számítottak. Figyelembe véve

munkaerő-gazdálkodásunkat és intézményünk nagyságrendjét, **5 fő foglalkoztatását vállaltuk.**

Segítőink és az intézmény többi munkatársa hasznos együttműködéssel olyan helyzethez segítette a volt munkanélküli személyeket, hogy **1 fő kivételével valamennyiük aktív dolgozóvá, munkaerővé válhatott. A program eredményét igazolta, hogy a 4 fő intézményünket továbbra is munkahelyévé választotta és mi is alkalmasnak tartottuk őket hosszabbtávú munkakapcsolatra.** Sajnálatos módon 1 fő fizikai állományú partnerünk /kedvezményezettünk/ olyan súlyos betegséget szenvedett el, melynek következtében rokkant nyugdíjassá vált.

A munka világából korábban kirekesztett – ma már új munkatársaink – igen lelkiismeretesen, átérezve a komplex program minden értékét és segítő céljait, egyenrangú munkatársainkká válhattak. Úgy érezzük, hogy a központi irányító stáb, az oktatók, a koordinátorok és valamennyi segítő tényező szép eredményt produkált a „munka világából való kirekesztettség” elleni nemes célú küzdelemben. Valamennyi programban résztvevő munkatársammal egyetértésben a későbbiekben is a most befejezett programhoz hasonló újszerű európai módszerekkel működtetett projektben szívesen részt veszünk.

Nagyné Gulyás Anna

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Tóparti Otthon JNSZ Megyei Fogvatékosok Otthona és Rehabilitációs Intézménye, Pusztataskony

A pályázat indulását követően aktívan bekapcsolódtunk a munkaerő toborzási folyamatába. A Munkaügyi Központ kunhegyesi kirendeltségével együttműködve fogadtuk intézményünkben a projektre jelentkezőket, illetve részt vettünk a kiválasztási folyamatban is.

A programba bejutott kedvezményezettek többféle támogatást igényeltek már munkába állást illetően is. A mentorok részéről a szakszerű segítség nyújtását jól támogatta a mentorképzés, mely többirányú felkészítést adott a mentoroknak. Én és a munkatársaim (a mentorok) rendszeresen részt vettünk ezeken a képzéseken.

A program által nyújtott különböző szolgáltatások pl. életmódtréning, tanácsadások szintén jól szolgálták a mentoráltak személyiségének fejlődését, valamint problémamegoldási készségeiket.

A mentoráltak a mentorok folyamatos támogatása mellett az intézményi struktúrába jól beilleszkedtek, megfelelő kapcsolatot alakítottak ki mind a munkatársakkal, mind az ellátottakkal. Az intézmény által szervezett – különböző – programokban aktívan részt vettek /farsang, erőemelő verseny, szüreti bál, stb/. A mentorok igyekeztek a tanulmányaik folytatásához szükséges segítséget is megadni, ha kellett átnézték a tananyagot, megpróbálták azt elmagyarázni stb. A mentoráltak családi pozíciójának (mind anyagi, mind erkölcsi) erősödésével önbizalmuk, önismeretük és önértékelésük is fejlődött.

Hátrányos helyzetükből való kitörésre talán már felismerték a kivezető utat, melyet a program jelentett.

Folyamatos, korrekt, őszinte együttműködéssel a mentorok próbálták problémáikra adekvát megoldást adni.

A projekt II. negyedében 1 fő lemorzsolódott, folyamatos mentori segítséggel sem tudtuk a programban bent tartani.

A projekthez kapcsolódó eszközbeszerzéseket igyekeztünk a beszerzési tervben ütemezettek szerint, időben megoldani.

Törekedtünk adminisztrációs kötelezettségeinknek is maradéktalanul eleget tenni. Az adminisztráció kezdeti nehézségein túl jutva pontosan láttuk azt, hogy mit, hogyan és hány példányban kell elkészíteni, igazolni és hitelesíteni.

A vállalt kötelezettségek - lehetőség szerint - maradéktalan teljesítéséhez a kellő segítséget időben megkaptuk a főpályázótól. Az Esély Közalapítvány munkatársaival nagyon jó volt az együttműködésünk, kölcsönösen tájékoztattuk egymást a projektet érintő eseményekről. A kapcsolat segítő, problémamegoldó jellegű, igazi partnerségen alapuló volt. A konkrét helyzet megoldását segítették az intézményi helyszíni látogatások, amikor az adott munkakörnyezet megismerésére is lehetőség volt.

A projekt vezetőjével, Erdődi-Mező Noémivel részt vehettem Nyíregyházán hálózatépítő tréningen, ahol megtapasztalhattam, hogy más pályázók is hasonló problémákkal küzdöttek, mint mi, valamint azt, hogy a lebonyolító szervezet empatikusan fogadta a felvetett problémáinkat és a lehetőségek határain belül igyekeztek érdemi megoldást adni.

A program végére a mentoráltak egy nagyon eredményes fejlődési folyamatot tudhattak maguk mögött: egy munkahelyi kollektíva aktív, tevékeny részeivé váltak, szakképesítést szereztek. Mind személyiségükben, mind szakmaiságukban rengeteget fejlődtek.

A program vége felé már azt hittük, hogy a megvalósítás „akadályait sikeresen átugrottuk”, pedig még csak ezután következett a legnagyobb próbatétel, amikor is dönteni kellett arról, hogy ki lesz az a négy szerencsés kolléga, akiket tovább foglalkoztatunk. A döntést követően mindenkivel megbeszéltük azt, hogy miben fejlődött, esetleg miben kell még további erőfeszítéseket tenni, a választásnál mi szólt mellette.

Azokkal a mentoráltakkal, akiket nem tudtunk tovább foglalkozni, a mai napig jó kapcsolatot tartunk fenn.

Én a magam részéről köszönöm, hogy részese lehettem ennek a projektnek, mert úgy ítélem meg, hogy a mentoráltakon és családjaikon kívül ennek a programnak a partnerszervezetek, a mentorok is kedvezményezettjei voltak, hiszen számos új ismerettel, tapasztalattal, módszerrel és kapcsolattal lettünk gazdagabbak.

Rontó Zsuzsanna: „Újszerű projekt = modern ember”

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Szőke Tisza JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona, Tiszaug

Az elmúlt 22 hónap szervezetünk életében hatalmas pozitív változásokat hozott mennyiségi és minőségi téren egyaránt.

Az intézményünkben lezajlott nagy volumenű beruházás méltó kiegészítője volt a „Visszaút 2004-2006.” projekt. Ennek révén **enyhíteni tudtunk létszám gondjainkon, ugyanakkor a hátrányos helyzetű kistelepülésen csökkentek a munkanélküliségi mutatók**, a kedvezményezettnek családjában átalakultak a jövedelmi viszonyok, eltartottból partnerré, több helyen eltartóvá váltak a munkavállalók.

A projekt egységes egészként kezelte a résztvevőket, bár a befogadó szervezetet egy kissé magára hagyta a fejlesztésben. Pozitívum tehát a komplexitás, amely jelentette a kiválasztást, a képzést, a gyakorlatot, a mentorációt, a pszichológiai és életvezetési tanácsadást, a mentorképzést, illetve a foglalkoztatást.

Az egyén komplex fejlesztésén túlmenően - áttételeken keresztül - a befogadó közösségre is megújító hatása volt, hiszen a mentoroknak újfajta képességeket kellett elsajátítani, a régi rendszerbe korszerű tudásanyag került a képzésben résztvevők által, és a foglalkoztatásba történt belépésükkel a régi felépítés is átalakulhatott. Pozitív kihatással volt régi dolgozóink mentálhigiénéjére is azáltal, hogy leterheltségük az új dolgozók belépésével csökkent. A projekt során megszerzett tapasztalatokat a dolgozók kiválasztásánál is sikerrel tudtuk alkalmazni (mentoráció).

A projekt minden szereplője betekintést nyerhetett a PHARE pályázatok szervezésébe, cseppet sem könnyű adminisztrációjába, és a rendszer egyes elemei között kiépülhettek azok a formális és informális kapcsolatok, melyek hasonló pályázatokba való részvételüket gördülékenyebbé tehetik.

Összegezve tehát az egyén fejlődésén keresztül megvalósulhatott egy mikroközösség, sőt egy makroközösség fejlődése is a projektnek köszönhetően.

Kalmárné Nagy Erzsébet

igazgató, a projektben intézményi kapcsolattartó, Szociális és Gazdasági Intézmények Igazgatósága, Tiszaszentimre

Intézményem, a Szociális és Gazdasági Intézmények Igazgatósága partnerszervezetként vett részt a Visszaút 2004-2006. programban és 1 fő területi gondozó foglalkoztatását vállalta.

A programban történő részvétel lehetőségét több okból is örömmel fogadtuk:

- Intézményünk tevékenységében folyamatosan gondot jelentett a házi segítségnyújtás területén jelentkező, előírt szakképesítéssel rendelkező munkaerő hiánya.
- A programnak a tartós munkanélküliek foglalkoztatásával konkrét települési problémákat érintő célja volt, hiszen Tiszaszentimrén is az egyik legnagyobb gond a tartós és magas munkanélküliség. A megfelelő munkalehetőségek hiánya, az alacsony szakképzettség megnehezíti a visszatérést a munkaerőpiacra. Különösen igaz ez a program célcsoportjára, az aktív korú, tartós munkanélküliekre.
- Az Esély Közalapítvánnyal kialakult korábbi együttműködési tapasztalataink is a programban történő részvételt ösztönözték. Ma már tudjuk, hogy a korábbi programokban betöltött viszonylag passzív partneri szerep helyett ez a program mind a szakmai, mind pedig a pénzügyi lebonyolításban egy másfajta, aktívabb részvételt, sokoldalúbb feladatokat követel a partnerszervezetektől.

A program megvalósításának első szakaszában, a toborzás és a kiválasztás folyamatában, aktívan közreműködtünk. A sikeres toborzás érdekében minél szélesebb körben próbáltuk

tájékoztatni az érdeklődőket. A Munkaügyi Központ Tiszafüredi Kirendeltségével nagyon jó, napi kapcsolatot tartottunk.

A kiválasztási folyamatot sikeresnek tartjuk, intézményünkbe a kiválasztás céljának megfelelően motivált, a képzésre és a foglalkoztatásra egyaránt alkalmas személy került kiválasztásra, amit a kedvezményezett kiváló vizsgaeredménye, valamint intézményünkben történő továbbfoglalkoztatása is igazol.

A kiválasztott kezdeményezett foglalkoztatása intézményünkben is 2005. február 1-jén indult. Megtörtént a foglalkoztatáshoz kapcsolódó dokumentumok (munkaszerződés, tájékoztató, munkaköri leírás) elkészítése, a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat elvégzése, a munka- és tűzvédelmi oktatás.

A foglalkoztatás indulásával megkezdődött a kezdeményezettek felkészítése a képzésre és foglalkoztatásra, egyrészt a szakmai orientációs és előkészítő tréningen, másrészt pedig az intézményben a mentori szolgáltatás nyújtásával intézményünk szervezetének, kollektívájának, a közvetlen munkatársak, valamint a területi gondozás megismertetésével.

A mentori feladatok ellátásához nagy segítséget nyújtott a mentorok részére biztosított képzés. A képzésen megszerzett ismereteket mentorunk nem csupán mentori tevékenysége során tudta hasznosítani, hanem intézményi munkájában, középvezetői feladatainak ellátásában is.

A mentori szolgáltatás mellett a kedvezményezett támogatását a heti rendszerességgel megtartott munkamegbeszéléseken is próbáltuk erősíteni.

A területi gondozásba a kedvezményezettet fokozatosan vontuk be. Az első hónapokban önállóan nem végzett gondozási feladatokat, tevékenységét szakképzett területi gondozó irányításával és felügyeletével végezte. Önállóan és ismereteinek megfelelő gondozási tevékenységet 2005. szeptember 1. óta végez. Tapasztalatunk szerint ezzel is jelentősen segítettük a kedvezményezettet a munkavégzés és tanulás okozta változásokhoz való alkalmazkodásban:

- a hogyan tud megfelelni korábbi - anya, feleség, háziasszony - szerepének,
- meg tud-e felelni a munkavégzés, tanulás során támasztott követelményeknek,
- hogyan sikerül a kliensek bizalmatlanságát feloldani, bizalmukat megszerezni és megtartani.

Intézményünk a munkavégzés és a területi gondozás szolgáltatásainak minőségét javító eszközbeszerzést valósított meg (munkaruha, kerékpár, takarítógép, mosógép, ételszállító termoszok). A beszerzésekre 2005. május-június hónapokban került sor a beszerzési tervben szereplő tartalommal.

A program pénzügyi és szakmai eljárásrendje, adminisztrációja igazi kihívást jelentett számunkra, a kezdeti nehézségeken túljutva az elvárásoknak megfelelően sikerült teljesíteni a feladatokat.

A programot értékelve, mint partnerszervezet elégedettek vagyunk az elért eredményekkel. Nagyon sok nehézséggel, problémával kellett megküzdenünk, ugyanakkor nagyon sok tapasztalattal, ismerettel gazdagodtunk, amit a jelenlegi és a későbbi munkánk során is tudunk majd hasznosítani. A programban történő részvételi lehetőséget köszönjük. **Mind a szociális területnek, mind pedig a munkanélküliséggel küzdő településeknek és egyéneknek sok hasonló programra lenne még szüksége.**

Fazekasné Kurucz Tünde

szociális előadó, a projektben intézményi kapcsolattartó, Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Tiszajenő

Tiszajenő község 1640 lelket számláló település. Térségünket is sújtja a munkanélküliség. Önkormányzatunk közfeladatokat ellátó szervezetekkel együttműködve mindent megtesz a foglalkoztatás elősegítésére.

Az Esély Szociális Közalapítvánnyal 2001-ben a szociális közmunka program keretében kerültünk először kapcsolatba. A program során szembesültünk azzal a ténnyel, hogy az idősek teljes körű ellátása nem megoldott községünkben. A sikeres együttműködést követően a Közalapítvány 2004-ben megkereste önkormányzatunkat, hogy partnerként részt kívánunk-e venni a „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” elnevezésű Visszaút 2004-2006. PHARE programban. Örömmel csatlakoztunk a programhoz, amely számunkra új kihívást jelentett. Az elmúlt 2 esztendő során megtapasztaltuk a projekt végrehajtásával járó előnyöket és nehézségeket. **Munkatársunk – a program kedvezményezettje – mentális és szakmai fejlődése maximális volt és nem utolsó sorban a település belterületi idős, rászoruló lakosságának ellátottsága is jelentősen javult.**

Önkormányzatunk 18 hónap továbbfoglalkoztatást vállalt, melyet teljesít is.

Fontos számunkra, hogy Tiszajenő község kistelepülés lévén, országos mintaprojektben vehetett részt, amely során szakmai és pénzügyi tapasztalatokat szerzett. Bízunk abban, hogy hasonlóan sikeres uniós pályázatok megvalósításánál hasznosíthatjuk a megszerzett tapasztalatokat.

Bodonné Gyöngy Erika

intézményvezető, a projektben intézményi kapcsolattartó, Gondozási Központ, Tiszaörs

A tiszaoärsi Gondozási Központ nagy várakozással tekintett a „Visszaút 2004-2006” című projekt elé. Egyrészt jó munkaerőkre számítottunk intézményünkben, másrészt tudtuk, hogy településünkön két családnak sikerül, ha átmenetileg is, de stabil megélhetést biztosítani.

Nagy erőssége volt a programnak a kedvezményezettek kiválasztása, melyben a Munkaügyi Központtal együttműködve próbáltuk a legalkalmasabb személyekre rátalálni a jelentkezők közül.

Kiemelném továbbá a mentori munka alkalmazását. Tapasztalatunk szerint segítségükkel sokkal zökkenőmentesebb volt a kedvezményezettek munkahelyi beilleszkedése, hiszen a mentor külső támaszként állt mellettük a felmerülő problémáik megoldásában.

A program szakmai teamje összehangoltan, tevékenyen tudott részt venni a kedvezményezettek munkájának irányításában, beilleszkedésük segítésében, a szakmai beszámolók és pénzügyi elszámolások naprakész teljesítésében.

A projekt hozzásegítette kedvezményezettjeinket a munkaerőpiacra való visszakerüléshez, emellett a 18 hónap alatt egyikük elsajátította a szociális gondozó-ápoló szakmát, mely új munkahelyeket nyithat meg számára.

Ez a másfél év jó gyakorlat volt a komolyabb pályázatokon való részvételhez, a pontos, naprakész adminisztráció elkészítéséhez és erősítette önbizalmunkat az Európai Unió pénzeszközök elnyerésének esélyére.

A legnagyobb erőssége ennek a projektnek mégis az volt, hogy egy fő karbantartó további 18 hónapig dolgozhat intézményünkben, illetve egy fő gondozónó sikeres OKJ-s szociális gondozó- és ápoló vizsgát tett.

Zombor Zoltánné

intézményvezető, a projektben intézményi kapcsolattartó, Szociális Szolgáltató Központ, Tószeg

A tószegi Szociális Szolgáltató Központ partnerszervezetként csatlakozott az Esély Szociális Közalapítványhoz a „Visszút 2004-2006.” Phare programban.

A program legfőbb erénye a komplexitás. Segítségvel **Intézményünk 2 fő foglalkoztatását tudta megvalósítani.** A foglalkoztatottakat a házi-segítségnyújtás területén helyeztük el. Egyikőjük esetében lehetőség nyílt arra is, hogy szakmát szerezzon, hiszen részt vehetett a szociális gondozó és ápoló képzésben, ahol OKJ-s bizonyítványt szerzett. Az ő esetében önkormányzatunk meg tudta oldani a továbbfoglalkoztatást is: területi gondozóként határozott idejű kinevezést kapott. A másik foglalkoztatott készség- és képességfejlesztő tréningeken vehetett részt, melynek segítségével remélhetően könnyebbé válik számára a munkakeresés, ugyanis az ő esetében sajnos nem volt lehetséges a továbbfoglalkoztatás. **Mindkét kedvezményezett jelentős szakmai és személyes fejlődésen esett át és elégedetten számoltak be a képzésekről.**

A Phare programhoz való csatlakozással Intézményünk nagyon sokat nyert. Már a 2 fő 18 hónapos foglalkoztatása is pozitívum mind a Központ, mind a kedvezményezettek szempontjából. Az 1 fő továbbfoglalkoztatása szintén nagy eredmény. Mindezek mellett a projekt jóvoltából megismerkedhettünk a mentori munkával is, ami számunkra szinte új volt. A mentor munkáját a mentorképzés tette könnyebbé, ahol szakmailag jól felkészült előadók gondoskodtak arról, hogy a mentorok megszerezhessék mindazokat az ismereteket, melyekre szükségük volt mentoráltjaik segítéséhez.

A projektben való részvétel szakmai és pénzügyi vonatkozásban szintén javára vált Intézményünknek. Megtanultuk, hogyan kell lebonyolítani egy Unió pályázatot, hiszen azelőtt erre nem volt lehetőségünk.

A projektmenedzser és a kulcsfeladatvezetők a legnagyobb odafigyeléssel végezték munkájukat, szakmailag és emberileg is teljesen alkalmasak voltak a feladataik ellátására. Véleményem szerint ez volt az egyik legfőbb erőssége a programnak.

Intézményünk és a magam részéről csak dicsérni tudom a projektszemélyzet munkáját. Partnerszervezetként részt venni az Esély Szociális Közalapítvány, mint főpályázó oldalán kiváló lehetőség volt számunkra. Sokat tanultunk Tőlük, ezúton is köszönjük munkájukat, együttműködésüket.

Partnereink a program zárókonferenciáján

Partnerszervezeteink képviselői a program záró konzorciumi megbeszélésén

IV.2. A program kedvezményezettjeinek hozzászólásai

Vajai Károly

Contact Munkarehabilitációs Kht., Szolnok

A Contact Munkarehabilitációs Kht.-val 2005 szeptemberében kerültem munkakapcsolatba. Egészségügyi okok miatt 2005 augusztusában 67%-os arányban megváltozott munkaképességűvé nyilvánítottak.

A Szolnoki Munkaügyi Kirendeltségen hosszú ideje regisztrálva voltam, így felkerestem a Központot, hogy segítsék elhelyezkedésemet. A Contact Kht-t ajánlották, ahol gazdasági ügyintézőt kerestek. A felvétel végül sikerült, de az egy kis csalódást okozott, hogy a kertészeti ágazathoz kerültem. Utólag rájöttem, hogy az egészségügyi problémáim kezelésére ez volt a legjobb megoldás, mert mióta ezt a munkát végzem, kevesebbet kell reumatológiai kezelésre járnom. A munkatársaimmal való kapcsolatomból kezdettől fogva jó volt, dolgozunk, beszélgetünk és együtt tanulunk. Nagy meglepetésemre az „Esély az újrakezdéshez” projekten belül **800 órás parktervezői, -építői és karbantartói tanfolyamra járhattam.** Így 6 hónapon keresztül új ismereteket szereztem botanikából, kertészetből, emellett kiváló embereket ismertem meg. A sikeres vizsgát OKJ-s bizonyítvánnyal „díjazták”, melyet az Európai Unió minden országában elfogadnak.

Jóleső érzés, hogy a Visszaút 2004-2006. projektben foglalkoznak a dolgozók fizikai, pszichikai és egészségügyi prevenciójával is. Példa erre a többféle és rendszeres tréning és tanácsadás: a Dr. Lepény Éva által végzett egészségügyi felmérések, a Munkaügyi Központ szakembereinek tájékoztatása a jogi, képzési és munkaerőpiaci változásokról. Segítséget jelent a kertészek ágazati vezetőjének Balázs Róbertnek a gondoskodása is, aki mivel ismeri az egészségügyi problémáimat, csak olyan munkára osztott be, melyet el tudok végezni.

Nagy örömmre 2006 év tavaszán kiközvetítettek a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Művelődési-, Továbbképzési- és Sport Intézet kertészeként. Minden elfogultság nélkül kijelenthetem, hogy munkahelyeim közül ez a legjobb; munkatársaim sokat segítenek és munkámat megbecsülik. Ha lehetőség lesz rá, a továbbiakban is itt szeretnék dolgozni.

Fekete Imre Mihályné

Tóparti Otthon JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona és Rehabilitációs Intézménye, Pusztataskony

Visszatekintve az eltelt 18 hónapra, nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy ebben a programban részt vehettem. **A kezdeti nehézségek áthidalásában sok segítséget kaptunk a projektszervezettől és a foglalkoztató intézménytől, ezen belül a mentorainktól.**

A munkahelyen nehéz volt a fogyatékosokkal élő emberek elfogadása és a velük való bánásmód elsajátítása, de ebben is kaptunk segítséget. A gyakorlati tapasztalatok mellett a képzés igen sokat segített a megfelelő magatartásminták megtanulásában. A többszintű gyakorlat lehetővé tette, hogy komplex képet kapjunk a szociális ellátás formáiról.

Össességében a program sok olyan elméleti tudást és gyakorlati tapasztalatot adott, amit a mindennapi élet során is hasznosítani tudunk.

Péntek Jánosné

Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Tiszajenő

Péntek Jánosné vagyok, jelenleg a Tiszajenői Önkormányzatnál dolgozom szociális gondozóként. Az Esély Szociális Közalapítvánnyal 2001-ben a szociális közmunka program során munkanélküliként kerültem először kapcsolatba. Akkor a szakképesítéshez nem kötött személyes szociális szolgáltatói tevékenységek betanító képzésén vettem részt és a szociális szektorral ismerkedtem meg. A közmunka folyamán megismertem településünk idős gondozásra szoruló embereit is. 2002 augusztusában a betanító képzést kiváló minősítéssel elvégeztem. Az elkövetkezendő időszakban munkanélküli járadékból és közhasznú munkával szerzett jövedelemből éltem.

2004-ben felcsillant a lehetőség, hogy indul a „Visszaút 2004-2006.” projekt és lehet, hogy én kedvezményezett leszek. Sikerült, bekerültem a programba, ahol igazán szociális területen dolgoztam és tanultam. Nagyon megváltozott az életem, főképp 2005 februárjától, ugyanis akkor kezdődött a munkaviszonyom és a képzés. Azóta folyamatosan képzésekre, tréningekre jártam, ahol mindenféle szempontból fejlesztették tudásomat.

A tanácsadások, tréningek megkönnyítették a napi munkát, emellett a mentorommal mindent meg tudtam beszélni.

A képzésen megismerkedtem a szociális munka feladataival is és ezen a területen készségeimet fejleszteni tudtam. **2006 júliusában OKJ-s bizonyítvánnyal rendelkező szociális gondozó és ápoló lett belőlem. A családi életem is megváltozott, átrendeződtek a családi kapcsolatok és feladatok. Nagyon jól érzem magam, 2008. január 31-ig biztos állásom és rendszeres keresetem van.** Szeretem a munkámat. Köszönöm a résztvevők támogatását, segítségét.

A „küzdelem” számomra tényleg küzdelem volt, de megérte, mert ami munkanélküliként csak álom volt, most valóra vált.

Lázók Nikolett, Mészáros Renáta, Susányi Zoltánné, Szarka Imréné, Szatmári Andrea

Szent József Otthon, Nagyiván

Idézetek:

1. „Tulajdonképpen 1994-től nem dolgozom hiába, volt több szakképesítem, mégsem tudtam gyermekeim nevelése mellett munkához jutni. A munka- és képzési lehetőség nagyon pozitívan érint engem és a családomat egyaránt. Mindent megteszek azért, hogy hosszú távon legyen munkahelyem, hiszen idősek ápolására, gondozására egyre inkább szükség lesz. Úgy gondolom nagyon jól választottam.”
2. „Korábban is gondoltam már rá, hogy szívesen dolgoznék a szociális ágazatban, de egyedül elindulni képzést és munkahelyet keresni sokkal nehezebb. Nagyon jókor jött a felhívás és a képzés. Nemcsak munkám lett, de sok-sok barátot is szereztem.”
3. „Hajadon lévén sikerült önállóvá lennem, anyagilag is. Bár családom támogatását minden pillanatban kérhetem, mégis nagyon jó érzés, hogy saját magam teremthetem meg a megélhetésemet. Sokat jelent nekem ez a lehetőség, van perspektívám, befolyásolni tudom a saját jövőmet.”

4. „Egyfajta rendszert hozott az életembe a képzés és a munka. Megnőtt az önbecsülésem. A program által sokkal közelebb érzem magam az emberekhez, különösen a segítségre szorulókhhoz.”
5. „Nagyon szeretnék továbbtanulni a szociális területen és felsőfokú szakképesítést szerezni. A gyermekeimnek is nagyon jó példa volt az, hogy tanulok és őket is inspirálta az elmúlt 18 hónap.”

Balla Lászlóné, Kiss Lászlóné, Pigniczki Józsefné, Pusztai Lászlóné, Szabó Anikó, Szabó Zoltán Lászlóné, Zana Anikó
Szőke Tisza JNSZ Megyei Fogyatékosok Otthona, Tiszaug

A programban való részvétel megváltoztatta életünket. A hosszú munkanélküli lét után újra hasznosnak érezhettük magunkat, lett rendszeres munkánk, foglalkoztak velünk és figyeltek ránk.

A tréningek alkalmával sok mindent megtanultunk magunkról és újra belezökkentünk a tanulásba. Hasznosak voltak a készség- és képességfejlesztő csoportfoglalkozások, illetve Dr. Lepény Éva életmódtréningjei is, ahol megismerkedtünk a helyes életmóddal.

A munkába való beilleszkedésünk elég gyorsan ment. Ehhez azonban olyan kollektíva és minta kellett, melyet a munkahelyünkön találtunk. Segítettek bennünket a dolgozók, a vezetőség és a mentorok is.

Nem volt könnyű heti három alkalommal beutazni Szolnokra, mert Tiszaugról nagyon rossz a közlekedés. Így bizony naponta több órát utazással töltöttünk. Amit az órákon tanultunk, azt a munkahelyünkön hasznosítani tudtuk és rengeteg segítséget kaptunk. A vizsgáinkra maximálisan felkészítették bennünket.

A képzésen való részvétel mindenki számára nagy lehetőség volt. Van munkahelyünk, és hasznosan telnek napjaink.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani:

- a „Szőke” Tisza” Otthon vezetésének, dolgozóinak és a mentoroknak,
- az Esély Szociális Közalapítvány összes dolgozójának,
- a tanároknak és a trénereknek,
- a családjainknak és
- mindenkinek, aki mellettünk állt és segített a 18 hónap alatt.

Minden kedvezményezett sikeres vizsgát tett...

OKJ-s szociális gondozó és ápoló képzés – kunhegyesi csoport

OKJ-s szociális gondozó és ápoló képzés – szolnoki csoport

Szakképesítéshez nem kötött személyes szociális szolgáltatói tevékenységek betanító képzése

A kedvezményezettek is részt vettek és elmondták véleményüket a projektet értékelő megbeszéléseken...

